

Déli Hírlap

A bánási magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRÉ
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dog. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Ami a tarsolyból kimaradt...

Női hozzászólás egy időszzerű problémához

Összinté örömmel olvastam Puhala Sándor úr cikkét. A felvetett probléma a legidőszzerűbbek egyike. Teljesen osztva a cikkíró véleményét, de női szemmel nézve, megkockáztatom a tarsolyba valóval valamivel kiegészíteni.

Amit a fentemlített cikk a harcos férfiakról mond, az nagyon helyes, de nálunk harcos férfiakban sohasem volt hiány, a kardforgatásban sem volt hiba, hirtelen nagy felbuzdulásaink is voltak, de a kitartó hétköznapi munka próbáját nem állottuk meg. Szent célokért, a közösségért, fajunkért harcolni kell, de csak ritkán kerül rá sor, hogy fegyverrel a kézben kelljen megvédeni a csatát, annál gyakrabban a munka mezején. Mert, ha ezekért a célokért képesek vagyunk önzetlenül dolgozni, időt és pénzt áldozni, akkor beállottunk a harcosok sorába. Ez a harc talán még nehezebb, mint amit a csatákon vívnak, mert szürke hétköznapi változatlan munkája nem hoz dicsőséget. Az elvégzett kötelesség fölemelő tudata nem kíván munkájáért nyilvános elismerést.

Most, amikor még a mindennapi kenyér megkeresése is olyan borzasztóan nehéz, a családfenntartás már valóságos hősiesség, nagyon nehéz még ezen felül a közeget is dolgozni. Pedig, ha csak az első két órában tudunk dolgozni, akkor nem tettünk eléget kötelezettségeink legnagyobbikánkat, népközösségünk iránti kötelességünknek.

Hogyha be tudnánk mindnyájan állami a sorba, nem nézve azt, hogy ott közemberek leszünk-e, vagy vezetők, félre téve a saját érdekeinket, sőt még a családunkét is, csak a célt tartva szemünk előtt, akkor munkánk biztos eredményesülne.

Nemcsak az ifjaknak, hanem a leányifjúságnak is be kell állni a magas cél szolgálatába. A magyar nő a multban is példaképpel szolgált, mint anya és feleség, szent eszmék követésére nevelte gyermekeit és lelkesítette férjét. Ha kellett, karddal a kezében kiállott a bástyafalra, amint az egri nők, Zrínyi Ilona és a történelem annyi más példája mutatja, mégis legtöbbször névtelenül és háttérben maradván munkálkodtak a közért. Ez a munkát megvilágítja egyik gazdasági vezetőnk jelentése, amely szerint falun az anyák igyekeznek visszatartani férjüket és fiaikat a duhajkodástól, harcolnak az alkohol ellen. És hogyha a férfiak az alkoholfogyasztás következtében nem végzik el munkájukat, ők látják el az egész gazdaságot és így őrzik meg javainkat.

Nagy eszmékért a nők éppen úgy tudtak lelkesedni, mint a férfiak, a történelem bizonyítja, hogy eszmék elterjedésében és uralomra jutásában milyen nagy szerepük volt. Háttérben maradván is, ők voltak azok, akik nem hagyták a férfiakat elcsüggedni, fele úton megállni, hanem lelkesedésükkel segítettek a célt elérni. A leányifjúságtól éppen úgy függ a jobb jövő, mint az ifjaktól, csak hogy munkájuk különböző és éppen ezért kiegészíti egymást. A mindennapi harcban baktársak kell, hogy legyenek, akik a közös cél érdekében egyformán lelkesen dolgoznak. Mivelhogy a bajtársi szellem és a kölcsönös megbecsülés egyik elfeltétele a közös munkának, ezért nagyon jó lenne, ha ezt egyetlen magyar ifju sem hagyta ki a tarsolyából.

Adná az Isten, hogy minden magyar ifju és leány tele tarsollyal induljon útnak, amelyből ne fogyjon ki soha az áldozatkészség, a munkakedv és a jövőbe vetett bizalom.

Molnár Réka

A külügyminiszter beszámolója a salzburgi és római tárgyalásokról

Etnikailag tömör állam lesz Románia. — Tervek a lakosság-cserére vonatkozólag. — Románia bizonyítékát adja békeszándékának

Bucarestből jelentik: Kedden este 7 órakor Gigurtu Ion miniszterelnök elnökletével összeült a minisztertanács, hogy meghallgassa a kormány elnöke és a külügyminiszternek Hitler kancellarral, Ribbentrop nemet és Ciano gróf calsz külügyminiszterekkel folytatott megbeszéléséről történő beszámolót.

A beszámolóban a két államférfi ismertette a külföldi megbeszélések eredményeit és meglegedését fejezte ki amiatt, hogy az ország érdekeinek megfelelően folytak le. A minisztertanács ezután megvitatta a legmegfelelőbb utat az ország új politikai orientációjának gyakorlati megvalósítása tekintetében.

A minisztertanácsban egyébként Manolescu külügyminiszter a következő beszámolót mondotta el:

— A miniszterelnök úr és én úgy Németországban, mint Olaszországban meleg fogadtásban részesültünk, nemcsak ennek szívélyességgel és figyelemmel teli külső megnyilatkozásait illetően, hanem

országunk mai helyzete és a jelenlegi nehéz időkben népünk lelkiállapota iránti teljes megértés tekintetében is.

Ami Románia mai orientációját illeti, a tengelypolitika két vezetőjénél meglegedést állapítottunk meg. Ugy a Fűhrer, mint a Duce látható rokonszenvvel érdeklődött nemzeti életünk megnyilvánulásai iránt. Ez az érdeklődés számunkra rendkívül értékes, mert az elkövetkező tény-

kedések arra hivatottak, hogy a politikai keretben, Európának ebben a részében Romániának békés és fejlődő életet biztosítson. A sok lehetetlen és érdekelt legendával ellentétben ki kell hangsúlyoznom, hogy

a saját sorsunkról való határozás szabadsága teljes maradt. Politikai és gazdasági függetlenségünk az új délkelet-európai rendszerben feljövőben lesz. Annak igazolására, hogy a tengelyhatalmak mennyire tiszteltben tartják a kelet-európai népek függetlenségét, elég megemlítenem, hogy úgy Berchtesgadenben, mint Rómában tájékoztattak arról a felfogásról, amelyhez híven Romániának nemzetgazdasága minden ágában, saját tőkéjével, saját szakmunkásaival kell megszerveznie állami életét, mert ez nemzetiépítő erőnk további szép fejlődésének feltétele.

Ami gazdasági életünk elfoglalását és megszervezését illeti és amelyre vonatkozóan céltapas hírek kerültek forgalomba, a tengelyhatalmaknak nincs más szándékuk, minthogy legjobban vevőnk és legkeresettebb szállítóink legyenek. Elnél többről nincs szó, még hogyha akarnánk is és mint ahogy célszerű is, hogy akarjuk. Még azokban a gazdasági ágakban is, amelyekben nem rendelkezünk elég gyakorlattal, nagyon nehezen kaphatnánk szakértőket a két tengelyhatalmtól, mert hiszen ott ma az élet nagy lendülettel lökelt.

Megbékélés a szomszédokkal

— Másrészt a tengelyhatalmak főgondja, hogy megőrizze a békét a Balkánon. Ebben a humanitás élen álló két nagy állam ugyanazon az úton van velünk, de békét román igazsággal. Kívánjuk, hogy úgy bent az országban, de még inkább külföldön tudják meg.

azok az események és helyzetek, amelyeken Románia az utóbbi időkben átment és amelyek a maguk nemében egyedülállóak, nem fognak újból megtörténni. A román tudja, meanyire kell meghajolnia a békehez való alkalmazkodásban, de bizonyos határokon túl más útra is tud térni. Ami pedig egyes belföldi sajtóorgánunkok által rendszeresen terjesztett híreket illeti, az általános európai megerényhülés, különösen magyar és bolgár szomszédainkkal való megbékélés tekintetében, a kormány azt hiszi, elérkezett az idő, hogy szomszédainkkal a békés együttélés megteremtésének bizonyítékát adja.

Ebben az értelemben, miután Románia húsz éven keresztül mindent megtett, amit csak meg lehetett tenni a kisebbségek javára, a román kormány megkísérelte, hogy eszközök igénybevételével még gyökerebben ráterjen a kisebbségi kérdés megoldására. A kisebbségi kérdés okos megoldása a viszonyossági elv alapján történik. Ezek között az intézkedések között, amelyek más országokban eredménnyel jártak, elsősorban áll a lakosságcsere. Ez részben vagy egészben eltiűnteti a nehézségeket és

kiküszöböl a belső és külső surlódásokat, növeli az ország etnikai tömörségét és megvalósíthatja határain belül a nemzeti életet.

A lakosság kicserelésének módszere nemcsak hogy nem gyengíti a nemzeti elvet, hanem erősíti azt és megteremti a tiszta népi jelleget, a melyet a történelmi események sohasem tudtak megteremtteni.

— Ezen a réven megőrizhetjük és megerősíthetjük azt, ami egy nép számára a legértékesebb: a népi jelleget.

Minden törekvés és minden eszköz, amely alkalmas és odairányul, hogy déli és nyugati határainkon túl élő románokat az országba hozzuk és lehető legnagyobban mértékben csökkentjük az itt élő kisebbségek számát, eszményi intézkedés.

Ugyanakkor határozottan ki kell jelentenem, hogy az ország sohasem lehet teljesen és kielégően román jellegű, és a román sohasem lehet úr a saját házában, ha kategórikus és határozott intézkedésekkel meg nem oldjuk a zsidókérdést. Komoly és jól megfontolt intézkedéseket hozunk, amelyek ugyanolyan őszinték és erősek lesznek, mint amilyenek a kormány eddigi ténykedését jellemzik. Ezen az úton valósíthatjuk meg a román nacionalizmus régi jelszavát, amely azt tartalmazzuk, hogy a románok és csak a románok!

Málta

1911 júniusának egyik forró délelőttjén az Adria tengerhajózási társaság „Andrássy” nevű kis gőzöse felhúzza horgonyát Siracusa kikötőjében és megindult útjának legközelebbi állomása, Málta szigete felé. A 75 mérföldnyi távolság (140 km.) első harmadát Szicília keleti oldalán közvetlen a part alatt futottuk le. A Passero-foknál, ahonnan még száz kilométer választott el a céltól, elszakadtunk a szigettől.

A parthajózás tudománya, ha már minden tájékozódási lehetőség kifogyott a felszínen, lent a mélységben, a tenger fenekén keres támpontokat. Ezt tettük mi is. A gép megállt, mélységet mérünk. A szigettől északra és keletre 100—150, nyugatra és délre 500—1000 méter a mélység. Csakhogy a hajó nem volt ellátva mélységmérő készülékkel, így a nagy fáradsággal végigverejtékelt mélységkutatózás egy elég vastag kenderkötél végére erősített ólom súlyal, nem hozott megfelelő eredményt. Késő este abahagytuk a sikertelen mérési kísérleteket és mi harman növendékek, akik elsősorban vittük ki részünket a nehéz munkából, aludni tértünk.

Reggel a fedélzetre szaladva, látom: alig száz méternyire a hajó orra előtt a kikötő bejáratát. Mögötte a júniusi ragyogó napfényben már javában csillogott La Valetta díszesebb épületeinek tetőzete. Tehát megtaláltuk Máltát éjjel, a sarkesillag segítségével.

Ma sem tudom, valóság-e, vagy csak kitalált anekdóta, de a Földközi-tenger hajósiái között erősen tartja magát egy kis történet. Eszerint: még a mult század végén a török kormány egy cirkálót indított Konstantinápolyból Málta szigetére tisztelgő látogatásra az ott horgonyzó angol földközi-tengeri flottához.

A cirkáló, miután számításai alapján a helyszínre érkezett, hosszabb ideig eredménytelenül cirkált azon a helyen, ahol Máltának — feltevése szerint — feküdnie kellett volna. A szigetnek azonban semmi nyoma, mire visszafordult és Konstantinápolyig meg sem állt.

A küldöttség a hajóról egyenesen a parlamentbe hajtott s ott a vezető e két szóval jelentette a megbízatás végső eredményét:

„Joch Malta”.

Nincs Málta! Ettől, elszűnyed!

Ezt a történetet egy parancsnokom, mikor még kezdő kadét voltam az Atlanticánál, lakadatul hahotázás közben mondotta el átlag minden héten legalább kétszer. Pedig ez nem is oly neveléses tévedés. Ugyanez megtörtént velünk is. A különbség mindössze annyi, hogy a törökök dolgukvégetlenül visszafordultak — bizonyára sürgősebb feladat várt rájuk otthon, — mi azonban, a Máltába szánt árut nem vihetők át Afrikába.

Most pedig megmondom, miért mondtam el a boldog békevilág e két kis történetét most, amikor szejjel az európai kontinensen harcokcsik túrják a zöldelő mezőket és a környező tengerekben hajógyűk borzalmas tüze rázza a légtengert. Azért mondtam el, hogy az olvasó tisztán és bizonyítva lássa, milyen parányi, a szó valódi értelmében milyen elenyésző kis földdarab elegendő ahhoz, hogy birtoklásért két világbirodalom hadat üzenjen egymásnak és megszerzéséért, vagy megtartásáért emberéletek és a javak milliárdjait áldozza fel.

Málta, ez a tényérnyi folt a Földközi-tenger közepén mindössze háromszáztizenhat négyzetkilométer.

A kis szigethez nagy nevek emléke fűződik, mint például: Hannibálé, aki itt született és szent Pálé, aki a sziget északkeleti oldalán a ma is róla nevezett szent Pál-öbölben szenvedett hajótörést 58-ban. A fősziget mellett Gozo, Camino és Caminotto kisebb szigeteket, továbbá több apró természetlen és lakatlan sziget található. Így is 713 fő jut egy négyzetkilométerre, tehát nyugodtan állíthatjuk, hogy a világ legsűrűbben lakott földrajzi és politikai egysége. Éghajlata mezőgazdaságra rendkívül kedvező, de a mézsköülledék felett csak igen vékony réteget alkot a termőföld.

Óslakói föniciál telepések voltak. Igen valószínű, hogy ezeknek települése előtt a sziget lakatlan volt. A lakosság túlnyomó része az úgynevezett máltai nyelvet beszéli, mely az olasz és a régi föniciál nyelv keveréke. A Kr. előtti VI-ik században karthagoiak jöttek békés telepesekként, kik mint a föniciál közeli rokonai, hosszú ideig békében éltek egymással.

Később a rómaiak uralmuk alá hajtották,

majd egymást váltják az uralom sorrendjében a bizánci szaracénok, arabok, normannok, törökök, spanyolok, míg végül is V. Károly a Rhodus-szigetről a törökök által kiűldözött Johanna lovagoknak adományozza. 1530-tól 1798-ig, tehát majdnem három évszázadon keresztül a lovagok uralma és a lovagrend nagymesterének kormányzása alatt nemcsak él és virágzik, de számottevő katonai, főleg tengeri hatalomra fejlődik a kis sziget.

A szent János-lovagrend, mely ettől kezdve inkább máltai lovagrend néven szerepel a történelemben, felbecsülhetetlen szolgálatot tesz a keresztény világnak a földközi-tengeri török hajózás állandó nyugtalanítása, a hajók pusztítása által. 1565-ben II. Szulimán szultán óriási túlerővel ostrom alá veszi a szigetet, de a lovagrend legkiválóbb nagymesterének, La Valette-nek vezetésével alatt megvédte azt s az ostromlók véres fejlel menekülnek vissza az afrikai partok felé. Lepantónál mint egyenrangú fél vesz részt a többi keresztény államokkal a török elleni ü-

közetben.

A lovagrend, melynek tagjait a keresztény államok legelőkelőbb családjai adták, vagyoni nem a máltai kopár dombokon, hanem nehéz és véres harcokban szerezte, annak a keresztény ségnek védelmében, melynek javára örök hűséget esküdött és hogy teljes odaadással az eszme szolgálatában maradhasson: a rend minden tagjának kötelességi fogadalmat tett.

1798-ban a franciák véget vetettek a lovagok uralmának. Napoleon — útban Egyiptom felé — csellel elfoglalja a szigetet és hétézer főnyi őrség visszahagyása után tovább utazik. A következő évben már Málta szigete előtt találjuk az angol ostromló flottát, mely Nelson irányítása mellett blokádgyűrűbe szorítja a franciákat. Ugyanakkor a máltaiak is fellázadnak a franciák ellen, úgy, hogy 1800-ban jóformán kardcsapás nélkül, érett gyümölcsként hull az angolok ölébe. Az angol uralom tehát kerek százezeresztendeje tart.

Temesvár — egyetemi város

A csernovici egyetemnek Temesvárra való áthelyezése
Értekezlet a helytartóságon — Cosma Aurel cikke

Tegnap este a királyi helytartóság tanács-terében Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével értekezlet volt, amelyen résztvettek Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár, Popovici Virgil ezredes-prefektus, Baran Coriolan d. főpolgármester, a bánsági kulturális és tudományos intézmények vezetői és számos intellektuel. Marta dr. királyi helytartó megnyitó beszéde után Gheorghiu Corneli dr. volt főpolgármester, a Társadalomtudományi Intézet elnöke mondott nagy beszédet. Rámutatott arra, hogy a hajléktalanná vált csernovici egyetemnek Temesvárra való áthelyezése kedvező alkalom a régen kívánt temesvári tudományegyetem megvalósítására. Az a körülmény, hogy Temesvárott műegyetem van, nem képezhet akadályt, mert a műegyetem tulajdonképpen csak szakiskola. Azután kimutatást olvasott fel, hogy Temesvár városa, a megye, a különböző intézmények, egyesületek, községek és magánosok 1925 év óta mennyit áldozott kulturális célokra. Ez a végösszeg 6 645,500 000 lei. Ez az áldozatkészség tanúsítja, hogy a Bánság fővárosának joga van egyetemre, amelyet nem kéni, hanem követelni kell.

Cosma Aurel az Astra köznevelődési egyesület alelnöke mondott aztán érvekkel teli beszédet. Szintén abból indult ki, hogy kéni kell a csernovici egyetemnek Temesvárra való elhelyezését, amely magból aztán kivirágzik majd a temesvári tudományegyetem. Gyorsan kell cselekedni, hogy az őszi hónapokban az egyetem már megkezdhesse működését. Határozati javaslatot is terjesztett elő erre vonatkozólag.

Több felszólalás után Marta Alexandru dr. királyi helytartó összefoglalta a felszólalások tartalmát és ismertette a kormány elé terjesztendő emlékirat tervezetét. Az emlékiratot — úgy határozott az értekezlet — küldöttség viszi már legközelebb Bucarestibe.

Cosma Aurel ügyvéd, a kiváló bánsági közíró tollából érdekes cikk jelent meg a Dacia című

román napilap tegnapi számában. Ebből a szinten a csernovici egyetemnek a Bácságban való elhelyezésére megindított mozgalommal kapcsolatban a Temesvárott létesítendő egyetem szükségességéről ír. Hangoztatja, hogy a csernovici egyetemnek Temesvárra való áthelyezése nem oldja meg még azt a problémát, hogy Temesvár saját egyetemet kapjon. Utal arra, hogy eddig csak az egyetemi város alapjait sikerült lerakni a műegyetem felállításával és a szépművészeti akadémia, valamint a mezőgazdasági akadémia Kolozsvárról Temesvárra való áthelyezésével. A csernovici egyetemnek Temesvárra való elhelyezése érdekében megindított mozgalom most újból aktuálissá tette a bánsági egyetem létesítésének ügyét.

A cikk ezután rámutat arra, hogy a csernovici egyetemnek városunkban való elhelyezését számos ok teszi kívánatosnak és a Bácság sokat nyerne a csernovici egyetem átmeneti elhelyezésével, mert ez kiszélesítené a nyugati egyetem létesítésének a tervét és így Temesvár erős egyetemi központtá válna. A bánsági közvélemény örömmel fogadja a csernovici egyetem átmeneti elhelyezésének és a temesvári egyetem létesítésének tervét. Ezért sürgős intézkedéseket is kíván a probléma olyan megoldására, hogy öszszel már megkezdődjenek az egyetemen a tanítás.

A németek részéről — folytatja a cikk — felmerült a terv, hogy Temesvárott német egyetemi központot létesítsenek a délkelet-európai német diákok számára. Ezt a tervet is meg lehetne valósítani a temesvári román egyetem felállításával, amelynek keretében német szakosztályt lehetne létesíteni a német nemzetiségű egyetemi ifjúság számára. A temesvári egyetem létesítése nemcsak fellendülést jelentene a Bácságnak, hanem kulturális és szellemi előrehaladást is.

Göring tábornagy köszönete Bucaresti főpolgármesterének

Bucarestből jelentik: Dombrovski tábornok, Bucaresti főpolgármestere üdvözítő táviratot intézett Göring birodalmi tábornaghoz magas rangja elnyerése alkalmából. Göring most a következő választáviratot intézte a bucaresti főpolgármesterhez:

„Öszinte szívvel köszönöm szíves szerencsekívánatait a Birodalom marsalljává történt

kinevezésem alkalmából.

GÖRING

Nagynémetország birodalmi tábornagya“ Bucarestből jelentik: Fabritius dr. bucaresti német nagykövet ma Berlinből jövet, repülőgépen visszaérkezett a román fővárosba. Fabritius mint ismeretes, jelen volt a román államférfiak és Hitler kancellár megbeszélésén.

Anglia felfegyverzi a birtokába vett norvég kereskedelmi hajókat

Londonból jelentik: Az angol tengerügyi hivatal jelentése szerint a norvég kereskedelmi hajóhad teljes egészében Anglia szolgálatában áll. Ez mintegy 4 millió tonnának felel meg. Ennek a flottának

a felét kizárólag benzinszállításra használják és hogy az esetleges támadásokkal szemben tudjanak szállítani, könnyű ágyúkkal és gépfegyverrel szerelték fel ezeket a hajókat.

1940. augusztus 2.

Németország bizalmatlan a mai Franciaország iránt

A sajtó még mindig a régi rendszert támogatja Churchill már 1939 januárjában tárgyalt a lengyel külügyminiszterrel a háborúról

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatische Korrespondenz mai számában arról ír, hogy nem elég azokat a politikai és katonai vezetőket felelősségre vonni, akik teljes lelkiismeretlenséggel előkészítették a háborút, nem engedték érvényre jutni olyan józan politikai vezetőket, akik Hitler többzori békeajánlatát figyelembe vették volna és megegyezésre jutottak volna a Birodalommal, hanem a francia sajtót is felelősségre kell vonni.

A francia újságok és újságírók — írja a német lap — uszítottak állandóan gyűlöletre Németország ellen, követelték a bekerítés politikájának érvényesítését és ez a sajtó most még mindig a régi rendszert támogatja titokban. Németország — írja a Diplomatische Korrespondenz — nincs bizalommal a mai Franciaország iránt sem, mert ott még mindig a francia nép igazi érdekei ellen dolgoznak.

AZ „ACTION FRANCAISE” LELEPLEZŐ CIKKE CHURCHILLEŐL

Vichyből jelentik: Az „Action Française” mai számában a következő cikk jelent meg: „Hogyan készítette elő Churchill úr a háborút?” Ez a cikk leleplezi, hogy 1939 januárjában a Cote d'Azur-on Churchill bizalmasan tárgyalt Beck ezredes volt lengyel külügyminiszterrel és annak előtt kijelentette, hogy „Franciaország és Anglia, valamint Németország és Olaszország között a háború kitorése küszöbön áll és csapán néhány hónap kérdése annak megindítása. Január 11-én ugyancsak itt a francia tengerparton jelentette ki Churchill tanuk előtt, hogy a háború most már elkerülhetetlen és arra a kérdésre, hogy Anglia kielégül-e fel van-e készülve, azt felelte:

Minden körülmények között megindítjuk a háborút és bár tudjuk, hogy ennek a lépések rettenetes tömegszárlások lesznek a következményei, — ez nem lényeges a percben, mert a győzelem a fontos, ami csak a miénk lehet

CSALÓDÁST OKOZOTT ANGLIÁRAN AZ AMERIKÁBÓL KÜLDÖTT ÚJ REPULÓGÉP SZÁLLITIMÁNY

Stockholmból jelentik: Londoni értesítés szerint ma érkezett meg 46 Turklus rendszerű amerikai vadászpilóta Angliában, amelyek nagy csalódást okoztak. Angol fegyverszakértők szerint ezek a gépek, melyek két gépfegyverrel és egy kis ágyúval vannak felszerelve, nem alkalmasak arra, hogy ellentámassanak a német Messerschmidt 109 típusú legújabb vadászpilótáknak, amelyeket most az offenzívában használnak majd a Birodalom.

SIKERES OLAZ BOMBATÁMADÁS ADEN ELLEN

Rómából jelentik: Az olasz hadsereg főparancsnokság 52. számú jelentése a következő. Keletafrika partján bombáztuk Adem kikötőjét, ahol 2 nagy hajót és egy fegyverraktárt felgyújtottunk. Minden olasz repülőgép visszatért kitudulási helyére. Ellenséges repülőgépek támadást kíséreltek meg Assad városa ellen és ennek során egy ellenséges Blenheim gépet légvédelmiünk megsemmisített.

Kairóból jelentik: Az északafrikai hadműveletet jelentősen megnehezíti a napok óta tartó esőzés, semmiféle jelentősebb harci esemény nem történt. Az abesszini határon is hatalmas felhőszakadások vannak.

NÉMET ÉS ANGOL REPULÓTEVEKENYSÉG

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közli, hogy az elmúlt éjjel ellenséges repülőgépek jelentek meg Dél- és Délkelet-Anglia felett. Több bombát dobtak le, a támadások azonban nem követték emberáldozatot és az anyagi kár is egészen jelentéktelen.

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közli, hogy brit repülőgépek az elmúlt éjszaka támadást intéztek Északnyugatnémetország ellen, ahol bombákat dobtak dokkokra, légi kikötőkre, vasúti vonalakra és köljajfinomító telepekre. A tegnapi nap folyamán a La Manche-csatorna és Anglia felett 21 ellenséges gép pusztult el.

Londonból jelentik: A De Gaulle tábornok parancsnoksága alatt álló francia főhadiszállás közleménye szerint az angliai francia légi haderő brit repülőflottával együtt résztvett az elmúlt éjszaka Németország nyugati része felett végrehajtott támadásban. Valamennyi francia gép eleget tett küldetésének és sértetlenül tért vissza.

Az új japán külpolitikai irányvonal: közeledés a tengelyhatalmakhoz

Tokióból jelentik: A japán sajtó annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Konyev-kormány által meghonosított új külpolitika a tengelyhatalmakhoz való közeledést jelenti. A Messagero című olasz lap tokiói jelentése szerint több japán újság azt követeli, hogy a kormány szakítsa meg a dip-

lomáciai kapcsolatokat Angliával.

Tokióból jelentik: A japán sajtó véleménye szerint Tokió új belpolitikai rendje a korporációk és foglalkozási ágak céheinek összeségén fog felépülni majd.

(Rador)

Amerika képtelen dönteni a katonai szolgálat bevezetéséről

A havannai értekezlet határozatai nem irányulnak egyetlen állam ellen sem

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a tegnapi sajtókonferencia alkalmával kijelentette, hogy még

nincs hivatalos tudomása arról, mintha Anglia máris életbe akarná léptetni a blokádot Portugália és Spanyolország ellen.

Mindenesetre — mondotta az elnök — Amerika továbbra is igyekszik azokat az európai kikötőket felhasználni hajóforgalmában, amelyek még nyitva vannak a forgalomnak és addig használja fel azokat, amíg csak lehetséges lesz.

Washingtonból jelentik: A szenátus rendkívül viharos ülés után elhalasztotta a kötelező katonai szolgálatról szóló kormányjavaslat feletti szavazást. A szenátus plénuma azonban egyhangúan megszavazta Roosevelt elnök számára a teljhatalmat arra vonatkozóan, hogy kötelezhessen a nemzeti gardák tagjait 12 hónapos kiképző szolgálatra.

Newyorkból jelentik: A havannai konferenciával kapcsolatban pánamerikai körök hangoztatják, hogy az amerikai államok függetlenségét nem azért kívánták teljes mértékben biztosítani az interamerikai kongresszuson, mert Anglia legyőztetésével és ennek következtében beálló összeomlásával kapcsolatos helyzetűl tartanak, hanem az egész konferencia megtartása abból a célból történt, mert az a feltevés, hogy Németország és Anglia között a háború igen hosszú tartamú lesz és félős, hogy — ha az nem is terjed át az óceánra, — mégis súlyos befolyása lesz az amerikai államok életére.

Havannából jelentik: A pánamerikai kongresszus kedden este befejeződött és az Egyesült Államok képviselői azonnal elutaztak Washingtonba. Kuba külügyminisztere záróbeszédében kijelentette, hogy a kongresszus nem fektette le egy új nemzetközi jog alapjait és a hozott határozatok egyetlen

állam ellen sem irányulnak. Az értekezlet egyedüli célja az volt, biztosítani a békét és megőrizni az amerikai államok demokratikus kormányformáját.

Sanfranciskóból jelentik: Az árucserék világkongresszusának első ülésén több felszólalás hangzott el. A szónokok megállapítása szerint a háború után a világ a következő négy érzékeny részre oszlik majd fel: 1. Amerika, 2. Európának az a része, amely Róma — Berlin és isze alatt áll. 3. Az orosz érzékeny rész, amely a szovjet birodalom népeit foglalja magában, 4. A Távolkelet, amely Japán uralma alatt áll.

Washingtonból jelentik: Welles Sumner helyettes külügyi államtitkár hivatalos beleegyezését adta ahhoz, hogy a visszahívott Saint Quentin nagykövet helyébe Henry Heine versaillesi polgármestert nevezzék ki Franciaország washingtoni nagykövetségére.

(Rador)

Szegénysorsúak keresztelése, esketése és temetése díjtalanul történik

Bucurestiből jelentik: Budisteanu Radu vallásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben a szegénysorsúak keresztelését, házasságkötését és temetését díjtalanul végzik. Akiik szerény anyagi viszonyok között élnek, egészen alacsony díjazást fizetnek.

Itt említjük meg, hogy ez a gyakorlat a kisebb-szegényebb plébániák rendtartásában nem jelent újítást, mert az igazoltan szegénysorsúak egyházfunkcióit eddig is díjtalanul végezték.

14 OLCSÓ PROPAGANDANAP

„CARMEN” szandálok, szandalettek és nyári cipők eladására. FONTOS. Figyelje címünkkel

„Carmen” cipőgyári fiók Timisoara, Josefina, Piata Dragalina No. 15.

Feloszlatják a kalandos multu francia idegenlégiót

A mai kor világtörténelmi eseményeinek sodrában könnyen érthető, hogy figyelemre is alig méltatták, egy a maga nemében páriát ritkító katonai intézmény, a híres francia Idegenlégió feloszlatásáról szóló rendelkezést. A döntést a német véderő főparancsnoksága és az olasz fasiszta erők parancsnoksága hozta olyan értelemben, hogy a jövőben más megfelelő katonai szervezettel szándékoznak biztosítani az északafrikai francia gyarmatvidék katonai ellenőrzését.

A tengelyhatalmak legfőbb vezetőségének ez az elhatározása még nem talált visszhangra a világ-sajtóban, mégis tagadhatatlan, hogy az intézkedés legalább egyelőre beszűnteti annak a katonai alakulatnak további működését, amely több mint egy évszázad során a végtelen iskolapéldája volt!

Az Idegenlégió — „La Légion Étrangère” — elmulása fölött nem kondítjuk meg a lélekharangot. Nem egyszer feloszlatták már a multban, de ismét visszaállították. Minden fogyatékosága ellenére, nem csekély mértékben járult hozzá a multszázad-beli Franciaország gyarmatbirodalmának megalapításához.

Hogyan alakult meg a légió? Nincs lexikon, vagy történelmi munka, amely meg ne emlékeznék a különleges csapatot megszervezéséről, amely az adatok szerint túllépte saját évszázadát! Nem vitás ugyanis, hogy a francia Idegenlégió gondolata éppen a „polgárkirályság” uralomrajutásával alakult ki 1830 nyarán, a júliusi forradalom idején, amikor ma száz év estendeje Lajos Filőp orleansi herceg merész elhatározással emelte fejére a Bourbonok lehanyatlott koronáját. A napoleoni hadiáratok és sorozatos bevillongások által megviselt Franciaországban soha nem volt drágább az emberélet! A drága francia vér kímélésére és ugyanakkor a Bour-

mont marsall által rajtaírtesszerűen meghódított Algír biztosítására volt hivatva a katonai intézmény, amelyet most, szinte naptárszerű pontossággal szűz estendeje alakítottak meg. A történelmi adatok szerint az „Idegenlégió” megszervezésének gondolata nem Lajos Filőptől származott. Hogyan is gondolható volt volna Egalité Filőp fia ilyen távolesó tervekre váratlan hatalomrajutása idején. Körültekintő hadvezérek: az ősz Lafayette, Gérard tábornok, de főképp Soult marsall, Napoleon egykori hadvezére, Portugália meghódítója, Dalmácia hercege volt alighanem a kezdeményező.

Lajos Filőp mindent jóváhagyott, amit elé terjesztettek. Franciaország-szerte megindult a toborozás a „Légion Étrangère” nemzeti ügyében. „Nemzeti ügy” volt valóban — Franciaország ügye — mert a rifkabilokkal és Abd el Kader beduinjaival való bejáratatlan viaskodás előestéjén állott akkoriban a júliusi francia királyság. Bizonyos, hogy az Idegenlégió kezdetben alig állott egyebekből, mint a világ mind a négy sarkából összesereglett kalandorokból, reményvesztett, meghasonlott emberekből, szerencselovagokból — talán gonoszítvekből is —, akiket főként ott toboroztak a földköz-tengeri francia kikötővárosokban, Marseilleben, Toulonban, Fréjusban és természetesen Algírban. Am ez a toborzás nem volt törvényellenes! Nem család, ámitás csábította a lobogója alá gyülekező vegyes társaságot, a „Légió” sem többet, sem kevesebbet nem adott, mint amennyit ígért. Menedéket az üldözöttek, polgárjogot a hontalannak, bocsánatot a büntözönek, kenyeret az éhezőknek, munkát a munkanélkülinek! Mindezt nem kívánt cserébe mást, mint — az életét. És valjón az akkori idők zürzavarában meglepő volt-e, hogy olyan sokan sorakoztak az afrikai partvidéken kibontakozó francia lobogó alá?

Harc a gyarmatbirodalomért

Az Idegenlégió első katonai feladata volt, hogy prélyes támadást intézzen Abd el Kader ellen. Ennek a feladatnak megvalósítására természetesen a tizenkét nemzet különböző desperádóiból hevenyszébe összeállított osztagok sehogys sem bizonyultak megfelelőeknek. A francia gyarmati csapatokkal kiegészített idegenlégionáriusok Clauzel marsall parancsnoksága alatt hősiesszen harcoltak az Atlas és a Szahara közötti mérhetetlen területen, de a Makret mocsarak melletti megsemmisítő vereséget megsemmisítették el.

Abd el Kader beduinjai szinte az utolsó emberig elpusztították 1835 júliusában az Idegenlégiót s vele együtt megzűntek a francia gyarmati hadsereget is. Ekkor történt, hogy a magát Mohamed utódjának hirdető beduin törzsfőnök a megdöbben Franciaországtól kikényszerítette a „tafnai egyezményt”, amely őt 1837 május 30-án az „Arabok szultánjának” ismerte el. Ugy látszott akkoriban, hogy a beduinok elragadják Bournont nagyszerű hódítását, a kincset érő Algirt. Ezt a kudarcot sehogys sem bírta elviselni a „polgárkirály”. Ujabb erőfeszítések után — ujjabb kudarcok következtek. Hiába történt, hogy a Lyonból előparancsolt Bugeaud tábornok az Isser partján győzedelmeskedett a beduin martalócok fölött, a balsikerű Clauzel tábornagy és Nemourshery Constantine elleni előretörését véres fejfel verték vissza a törzsfőnök martalócai...

Constantine! Az algiri tartomány legnagyobb városa hekatombaja lett az Idegenlégió önkénteseinek. Velük együtt érte a hősi halál parancsnokukat, Domrémont tábornokot, aki már nem érthette meg, amikor 1837 október 13-án Vallée ezredes hódító rohammal vette be a „Mohamed paradicsomának” minden gyönyörűségével kecsesgétő romhalmazt.

A történelmi feljegyzések szerint Constantine bevételével egy időre elhalkultak az Idegenlégió küzdelmi Észak-Afrikában. Lajos Filőp ekkor expedíciós hadjáratok kíséretével próbálkozott. Kiderült azonban, hogy a legionáriusok, akik — megfogva bár, de törve nem — szinte „Scipio” utódainak képzeltek magukat, nem igen mutattak hajlandóságot még észak felé kiindulni. A Miliana elleni próbálkozás 1840-ben éppen olyan csufos botránnyba fullt, akár a Don Carlos ellen indított spanyolországi invázió. Az Idegenlégió hősei egyszerűen megtagadták az engedelmességet, fellázadtak parancsnokaik szigora miatt és úgy elszéledtek.

olyan drága a francia vér! — A fiatal herceg kitűnő hadvezérnek bizonyult és 1841-ben megsemmisítő győzelmet aratott az „öselenség”, Abd el Kader fölött. A Smala-i diadalra azután alaposan ráduplázott, alig pár évvel később Bugeaud marsall, az Isly folyó partján aratott győzelmevel, úgy hogy Lajos Filőp Napoleont mintájára, őt nevezte ki az afrikai folyórol nevezett diadal hercegévé.

Győzelem, kudarc, hősi halottak, kitűntetettelt váltakoztak ezután a „Légion Étrangère” hosszú évtizedei történetének fejezetében. Néha magasra ívelt a dicsőség, mint 1847-ben, amikor Isly utár Abderrahman szultán kötötte meg Franciaországgal a „tengeri békét”, majd utóbb, amikor alig egy esztendővel később Péissier tábornok a szó-szoros értelmében kifűstölte megvívhatatlan sasfészékéből Bumaza „proféta” fanatikus híveit és Joinville herceg Mogador ostromával semmisítette meg a lázongó marokkóiak ellenállását.

Mindéz már a mult! Mégis bizonyos, hogy a történelem lapjai megörökítik a minden világtól felöl összesereglett maroknyi csapat hőstetteit, ha ugyan most ugylátszik, végkép le is áldozott az Idegenlégió egykori csillagának.

A feloszlatás egyébként sem volt ujság a küllönös sereg történetében. Először 1850-ben eresztette szélnek Napoleon Lajos köztársasági kormánya, a légiósokat, utóbb azonban, alig négy évvel később máris felhasználta őket a krimi hadjárat idején és úgy mondják, egy veterán legionárius volt, aki elsőnek tűzte ki a trikolort Sebastopolban, a Malakoff-sánc ormára...

Ott veredektek 1859-ben Mac Mahon parancsnoksága alatt a lombardiai síkon és jutalmul mi egyebet kaphattak volna — a feloszlatásnál. III. Napoleon azután 1864-ben mégis újra felállította ezt a sok viszontagságot átél, furcsa sereget. Am saját birodalmában aligha bolgologhatott volna velük, s ezért Bazaine marsall vezérletével hamarosan elkűldte őket tengerentúrra — Mexikóba. Vitézül harcoltak utóbb Abd el Krim ellen is és dicsőségük volt, hogy olyan személyiségek álltak élükre, mint Lyautey marsall vagy Aage dán király herceg.

A história dönt majd, vagy tán már döntött is, — az idegenlégió stratégiai jelentőségéről. Világszerte látszik, hogy a mai gyökeresen megváltozott harcászati szempontok mellett, alig vehetők hasznát egy számtalan rétegződésű, sem nemzeti, felekezeti, de még faji szempontból sem rokon seregnek, amelynek minden egyes tagja nyilván annyiféle hűz, mint ahányan vannak. Hiába termelt volna ki tehát a francia Idegenlégió elismerésemeltemőan hősies áldozatosságai olyan hadvezéreket egy évszázad során, mint Canrobert, Baraguay d'Hilliers, Mac Mahon, Cavaignac, Changarnier, Sebastiani, Lamoricière, — akik megannyian vagy közlülük sardjadtak a népek sokadalmaiból, vagy legalább is a parancsnokaik voltak? Bizonyára nem! De száz hosszú esztendő elmulásával idejük most lejárt, hogy helyt adjon az egységek, a nagyvonalu nemzeti gondolatnak, amely nemcsak gyarmatokat, de világrészeket is hódíthat meg egy nemzet számára.

D. F.

akár a nyári felhő. Anyi felé mentek, ahányan voltak! Ugy látszott csakugyan, a botránnyal kezdődő Idegenlégió történeti szereplése végkép kudarcra ér felejtethetetlen végt...

A DRÁGA FRANCIA VÉR

Annale herceg, Lajos Filőp fia volt az, aki alig fél esztendővel utóbb ismét egyesítette zászló alatt az elszánt sereget, amelyre már akkor is olyan nagy szüksége volt Franciaországnak — hiszen

A Frankfurter Zeitung cikke a skandináv „vonósnégves”-ről

A Frankfurter Zeitung gúnyos hangon foglalkozik Svédországgal:

„Egy évvel ezelőtt — írja a lap, — amikor szikrádt nyár lepte el Skandináviát, amikor még béke volt és senki sem hitt a békében — Skandináviában teljes erővel játszott egy vonósnégves, az északi közönség vonósnégvese. Négy tagja volt: Svédország első hegedűs, Finnország volt a csellós, a brácsás, amely ritkán és önállóan szól, Norvégia képviselte. A második hegedűs, amely a legkevésbé közkedvelt, Dánia volt. Sohasem könnyű teljes akkordra

Kormányrendelet a fürdőhelyek kiszolgálási rendjéről és az utazási kedvezményekről

Bucurestiből jelentik: A kormány rendelkezése értelmében fürdőhelyeken az üzletek vasárnap és ünnepnapokon is nyitva tarthatnak, de az alkalmazottaknak a hét egy hónapján szabadságot kell engedélyezni. A CFR 50, illetve 75 százalékos utazási kedvezménye a fürdőhelyekre utazásnál teljes mértékben érvényben van.

szert tenni egy kvartettben, mindegyik hangszer egyéniségét meg kell őrizni, mégis egységbe kell olvasztani.

A politikában az ilyen akkord még nehezebb, mint a kamarazenekarban. A skandináv kvartettben is disszonanciák voltak észlelhetők, különösen, amikor a második hegedűs Dánia kijelentette, hogy nem akar Svédország porázán maradni.

A tavasz meghozta a kvartett feloszlatását. A négy zenés más-más platformon. A csellista függetlenül, de sulyosan sebesült, a második hegedűs úr saját házában, de nagy déli szomszédja baráti szeméncen pillantása alatt, a brácsás is sebesült és nem rendelkezhet saját sorsa felett. Csak az első hegedűs maradt ép és érintetlen, de mélyen megrázkódtatva. Svédország nagyhatalomnak-képzelté magát és hirtelen egyedül találta magát. Ezt így formulazta meg a kultuszminiszter május elsején:

„Összehoztuk magunkat, mint egy sündisznó és tüskénkkel szűri fogunk minden irányban”.

De Stockholmban még mindig reménykednek a kvartett felátadásában. Vajjon nem értették-ék meg, hogy azok a vonósok, akik nem gyakorolnak állandóan, elveszítik virtuozitásukat. Vajjon a sündisznó politika helyett nem jobb lenne hegedűsnek egy nagyobb zenekarba belépni?

AZ ÖRÖK MISZTIKUM: JAPÁN

A KISMERÉTELTEN ORSZÁG ÉS NÉPE

Gyarló emberi tulajdonságunk, hogy távoli népekről frázisokban szeretünk beszélni s elcsépelet közhelyekben gondolkodni s elítélni őket. Japánból sok estélyi ruhás hölgy s frakkos gavallérja, talán csak annyit ismer, amennyit egy-egy izgalmas Warner Oland filmben látott, egy-egy Biggers regényben olvasott, vagy az operában látott madame Butterfly tragédiájából megragadta a lelkét. Japán, a felkelő nap országa, a cseresznyefavirágok, kimónós, apró, facipős gésák, hasfelmetsző számurai hősök s végtelenül lírikus, stílizált festmények országa, ezeknél valamivel több. Egy kicsit materiálisabb, következetesebb, számított, örökké mosolygó főtt misztikum, melyet mi európai lelkiünkkel soha nem fogunk teljesen megérteni. Hisz a hódító Marco Polo is mint mesés aranyországokról beszél útirajzáiban Japánról. A japán népek egész életfelfogása oly távol áll tőlünk: számunkra érthetetlen az a csodás hősiesség és önfeláldozó szellem, mely a legutolsó japán szolgát is áthatja. Az egész néplelke át van itatva, egy fátyolszerű, finom és mégis mély-séges művészettel, a természet szépségeinek, hegyeknek, fáknak, növényeknek, madaraknak tiszteletével. Láthatjuk tehát, mily különös is a japán lélek összetétele. Nem osoda tehát, hogy az európai utazók, elkábultva e misztikus pompától, mesepókhálóba éltették Nippon.

JAPÁN IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Az irodalom első emlékei a japán mitológiát tartalmazó Kodzsiki (régí dolgok) és a Japán östörténetét elmondó: Nihongi (japán történetek). A buddha papok karénekeiből kifejlődik a lírikus dráma. Míg a romantikus regényírás a széles néprétegek lelkét gyönyörködteti termékeivel, kialakulnak a történeti regények, melyek rendkívül értékesek. A XVII-ik században Szaikaku teremtí meg a modern regényt. A regényírás Bakin munkássága alatt éri el csúcspontját, kit méltán neveznek a japán Walter Scottnak. A japán dráma nagy korszaka a XVIII-ik század, ekkor született meg az európai operához közelálló énekes-táncosjáték: a Nô. A modern japán irodalom már kezdi elveszíteni nemzeti jellegzetességét, s mindinkább — angol, francia és német hatás alatt virágzik.

A japán művészet állandóan kínai hatás alatt állott s ezzel párhuzamosan fejlődött. Legszabadabbban s legváltozatosabb formában a festőművészetben nyilatkozott meg. A szobrászat szűk korlátok közt végig kínai hatás alatt fejlődött. Az építkezésben általában a fát alkalmazza. Az iparművészet kezdetől fogva magas színvonalon állott, különösen az aranyozás technikája bámulatason fejtelt.

NEM AZ AKINER ÉMÉRÜK...

Japán pedig prózaíridegességgel igyekszik magáról letépni a mesepókhálót. Főképpen a hadsereg követelésére, forradalomszerű belső átváltozások előtt áll ez a távoli szigetország és a mesés világhír helyett, a valóságos világhatalom felé törekszik. A cseresznyefavirág és gésaromantika helyett más romantika sugárzik onnan felénk, a romlott Európa felé, melyet nagyképekűsködvé „sárga veszedelemnek” nevezünk el, s melyet csak akkor fogunk elismerni, mikor az elkerülhetetlen győzelmé már bekopog az Uralon és a Kárpátokon. Japán a saját hegemoniája alatt meg akarja szervezni Kelet- és Délkelet-Ázsia öncéliségét s az igájába hajtott Ázsiai erőkkel meghódítani az ötödik kontinent: Ausztráliát...

Ez a célkitűzés humanista szempontból is érthető, hisz míg Japán a tűzszufolt, kevés termőföldű, ásványkincsekben szegény, tűzhányóktól veszélyeztetett szigeteken tengeti életét, addig ott áll, elhanyagolva minden kincsével, a csaknem Európa nagyságú ausztráliai kontinens — összesen 9 millió angol lakossal. A japán külpolitika mindjobban követi azokat az új utakat, amelyeken járnia kell, ha életben akar maradni, egyre merészebben ujjat húz a két világhatalommal: Angliával és az Egyesült Államokkal. És a két világhatalom felismerte a japáni akaratot és célkitűzést, melyre legjobb példa az a szédület határáig növekedett fegyverkezési láz, mely ma az USA-t jellemzi, mert hiszen Anglia már nem képes arra, hogy ezt az ujjászületett, hatalmas nemzetet, annak egészséges, életért harcoló erejét megtérje.

S Japán az örök misztikumával, lemosolyogja a lázas fegyverkezést, megveti a nagyképi politikai szónoklatokat kiegyezésről és együttműködésről, s egy sokkal veszedelmesebb hálót, szót, nem is messzevazakból. Olyan hálót, melyből nincs több szábadulás...

Aggódó temesvári családok türelmetlenül várják a híreket Franciaországba szakadt hozzátartozóik sorsáról

Számos temesvári család naponta szívdobogás között érdeklődik: jönnek-e már Franciaországból levelek. Május eleje óta elmaradt a francia posta.

A francia földön akko: indult meg fokozott mértékben a háború. A német csapatok gyorsan haladtak előre és csakhamar megszállták Franciaország nagy részét. Párisban és különböző francia városokban szép számmal voltak temesvári illetőségű fiatal emberek és fiatal nők, akiket foglalkozások, életkörülményük sodort odáig. Vannak közöttük olyanok, akik felvették a francia állampolgárságot és egyesek a francia hadseregnek is tagjai voltak.

Ezekről minden híradás elmaradt. Idehaza apák, anyák, testvérek remegnek, hogy jaj, mi van velük? Nem történt-e bajuk?

Ott van Franciaországban egy volt temesvári újságíró, aki nemrég nagy sikert aratott francia nyelven megjelent regényével. Jutalmul megkapta a francia állampolgárságot és a francia hadseregben a főhadnagy rangot. Vajon mi van vele? Merre vitte az események vihára?

Egyik temesvári nyomdatulajdonos fia még május elején írta, hogy három útközvetben vett részt, mint francia katona és nem sebesült meg. Levelét Lilleből írta. Azóta nem érkezett levele.

Ügyvéd társadalmunk egyik ismert tagja is remeg a fiáért. Francia főiskolát végzett és ott is maradt. Amiensben üzleti vállalkozása volt. A város birtokáért kemény és véres harcok voltak. Amiens jelenleg német kézen van. Mi van a fiúval? Mi van üzletével? Mi van ott alapított családjával? Olyan kérdések ezek, amelyekre kézik a felelet.

Az egyik temesvári biztosító intézet igazgatója két gyermekéért is remeg. Fia iparművész, akinek szép sikerei voltak már Párisban.

Leánya orvosnő, aki orvoshoz ment férjhez. Kis unokája is van már az igazgatónak, aki elapod a vágytól, hogy valami hint kapjon szeretfeiről.

Ugyancsak orvosnő leányáért aggódik az egyik belvárosi kereskedő. A fiatal orvosnő francia orvoshoz ment férjhez. Férjét a frontra szólitotta a köteletség. A fiatal asszony néhány hónapos csecsemőjével elmenekült a francia fővárosból. Hol van most? Ha ezt a reszkető szülők tudhatnák!

Belfortban volt egy másik temesvári kereskedőnek fia és leánya. Belfort adáz légítamadások színhelye volt és nagyrésze romokban hever. Mi van a temesvári szülők két gyermekével? Volt-e idejük biztonságos helyre elmenekülni? És ha ott maradtak, megvédelmezte-e őket Isten kegyelme és a szülők imádsága a bajtól?

Franciaországban rekedt egy temesmegyei földbirtokos. Márciusban azért ment Franciaországba, hogy ott élő állatok kiszállítására megállapodást kössön. Hetekig volt oda és levelet írt, hogy indulóban van hazafelé. Eppen akkor lépett be a háborúba Olaszország és a vasúti összeköttetés megszakadt. Azóta nem tudni, hogy a földbirtokos hol tartózkodik.

Es felsorolhatnánk még többet is, számosat, akik a Bácság fővárosából Franciaországba kerültek és akiknek jelenlegi sorsa ismeretlen. A posta pedig nem hoz onnan levelet.

Futótűzként terjedt el tegnap Temesvárott a hír, hogy egy fiatal ember, aki huzamosabb ideig volt francia földön, hazakerült. Az érdekelte családok kérdésekkel ostromolják, tud-e valamit hozzátartozóikról. Nagyon keveset tud, jóformán semmit. Hiszen Franciaország, nagy és még ott is megszakadt az összeköttetés az egyes városok között.

Audorás

A maximális árak augusztus hónapra

A liszt, kenyér, hus és hentesáru árát újból megállapították

A királyi helytartóság mellett működő ár-ellenőrző bizottság a város polgármesteri hivatalának javaslatára megállapította — mint megírtuk — az új maximális árakat. Az erről szóló rendelet most jelent meg. Az új maximális árak a következők:

Négyes számú liszt a malomban 11, a viszontárúsitóknál 11.50, hatos számú liszt a malomban 8, viszontárúsitónál 8.50 lei kilónként.

Félbarna kenyér 12.25, barna kenyér 8.50 lei kilónként. Három kilónál nagyobb kenyeret nem szabad sütni. A pékek kötelesek reggel félkilencig barna kenyeret árúsitani és ha az ezen idő előtt kifogyott, úgy ennek áráért félbarna kenyeret kell adniok.

Húsárak kilónként: marhasült 33, első osztályú leveshús 29, másodosztályú leveshús 26,

Az üzletek zárórái október elsőjéig nem változnak

A temesvári munkakamara közli az üzletek zárórájára vonatkozó miniszteri rendeletet. Eszerint október elsőjén a következő zárórák maradnak érvényben: A hentesüzletek reggel öt óratól déli tizenkét óráig, délután pedig öt óratól este nyolc óráig lehetnek nyitva. Szombaton és ünnep előtti napokon az esti záróra kilenckor van. A pékek reggel öt órákor nyithatják üzleteiket és délután két óráig tarthatnak nyitva. Délután öt órákor nyithatnak és este kilenc órákor zárnak. A borbély és fodrászüzletek reggel hét órákor nyithatók és délután egyig maradhatnak nyitva, délután három órákor nyithatók, míg este nyolc órákor van záróra. Szombaton és ünnepek előtti napon este tíz óráig nyitva tartatják a borbély és fodrászüzletek. A zöldséges rak-tárak reggel öt órákor nyithatnak és déli tizenkét óráig maradnak nyitva. Délután négy és nyolc óra között tarthatnak nyitva. Szombaton és ünnep előtti napon az esti záróra kilenc órákor van. A többi üzletre vonatkozó eddigi zárórendelkezés továbbra is érvényben marad

első osztályú juhhus 24, másodosztályú juhhus 22, borjúmell és szelét csont nélkül 70, csonttal 60, borjúkotlet csonttal 56, borjúokány csonttal 52, disznókaraj csonttal 54, egyéb disznóhúscok 48 és 44, nyers szalonna 54, háj 56, zsír 58, préselt töpörtü 30, nem préselt töpörtü 40 lei.

Különböző hentesárak kilónként: debreceni 80, disznókolbász 80, marhacolbász 60, füstölt szalonna 62, disznósajt 48, disznósajt nyelvel 60, főtt sonka 120, véres és májas hurka 64, füstölt disznónyelv 120, füstölt marhanyelv 120 lei.

SIKERREL FUT A

SCALA-ban

Gingers Rogers és
Jun. Douglas Fairbanks

**A boldog
vakáció**

HIRADÓ

Hitler kancellár ünnepélyes berlini fogadtatásáról.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON:

23—10 és este 10 óra után: 28—15.

Tűnnek a tavaszi éjjelek...

Egy akácillatos tavaszi éjjel találkozik a tekintetünk, és kacagunk és sírunk. Tavaszt muzsikál a szívünk.

Lassan aztán tűnnek a tavaszi éjkek, hervadnak a szűzfélék, nyíló virágremények. Tűnnek velük a tavaszi álmok és halk sóhajba fájdul könnyes kacagásunk.

Elmegyünk nyáron egymás mellett, mint két ismeretlen, furcsa, fájó közönnyel.

Ősszel olykor visszanezünk, találkozunk újra a nézésünk.

... És télen megbékélt mosollyal kezét fogunk.

Kristóf Márta.

OROK NŐI HIÚSÁG

Szeretném megmondani annak a fiatal fiúnak, aki egy belvárosi cipőüzletben a művésznőt kiszolgálva, cipőtornyok között, kinzójának újabb és újabb cipődobozokat letornászva az emeleti polcokról, a fal felé fordulva egyik társának igazságot, de roppant csunya dolgot mondott a művésznőről — hogy nincs igaza. Már mint abban nincs igaza, hogy életét megvuna, a művésznő lábfejét fedő pókelyembe meredve ezer cipő felpróbálása után éppen azért szidta a művésznőt, mert művésznő s mert ilyen cipőválogató természet. Belvárosi üzletben reggeltől estig dolgozó fiatalember, higgye el, nem az a baj, hogy a művésznő — művésznő, hanem, hogy nő. Nem irigylem magát, akinek minden női láb előtt be kell bizonyítani, hogy a cipő csinos, hogy illik a hölgy egyéniségéhez és hogy örökké eltart. Nem irigylem magát, mert a nő tükör elé tartva 34-től 42-esig terjedő lábfejét, így szól: Ez nagyi! — ez nem sikkes, ebben trampli a láb, ennek lapos a sarka — s ilyenkor magának mindig az ellenkezőjét kell bizonyítani, akkor is, ha egy negyvenes számú, telitalpu ortopédcipőhöz hasonló divatcsemegétől azt kívánja a hölgy, hogy sikkes legyen, mikor nyilván olyan a láb benne, mint egy lólab divatos patával. Maga bizonyít, lelkesedik, próbál és bóköl és elad — ezzel keresi meg becsületet, de nehézen kenyerét. De ne higgye kérem, hogy csak művésznők és belvárosi üzletek büvőkörebe tartozók ilyenek, hogy csak ők vétetnek le a polcra ezer dobozt, hogy végül kiválasszák azt a szandált, amit eredetileg is kinéztek a kirakatban. Nem. Ma a nagyiparon átmenve láttam, hogy nem, ha nem hiszi, járjon utána.

Ott tanyázik a nagyiparon egy papucsárus. Papucsait vesszőkosárban tartja, ül és vár. Arra jön egy falusi asszony. Pérdig sáros a lába szegénynek, még a szoknyája széle is csupa por, úgy jött be faluról mezitláb. Megáll az asszony s kezdi nézegetni a papucsokat. Felemeli, leejti, felemeli — leejti.

— Mit babrál, mit fogdossa őket leltem? — szól városi fölényrel az árus — Kell-e, vagy nem?

— Felpróbálnám — szól az asszony. S ezzel letelepszik a földre, mert nincs ott párnázott szék, tükör, komfort. Vesz a egyik papucsot, huzná, de csak félig megy fel. Dagadt, szegény, falusi asszonyláb ez, nem nagyon bírja a cipőféléket.

Nyul az asszony a nagyobbik fajta után, mert van vagy ötféle nagyság, merev, egyenes talppal, olyan házi gyártmány, de olcsó s kényelmes darabok. Dehát számozva már nincsenek. A harmadik féle nagyság már jó.

— Na e jó — szól elégedetten. De nem veszi meg. Többféle szín van belőle, hát sorba próbálja tempósan, egyiket a másik után a földön s épp úgy nézegeti benne a lábát, fejét kritikusan oldalt hajtva, szemét összehuzva, mint a belvárosi üzletben a művésznő. És nem tart a cipőválasztlás egy perccel sem rövidebb ideig, mert az asszony mindig asszony, akkor is, ha az országot pora tapad a fáról lábára, akkor is, ha a színpadon rugja a port. (M. L.)

— **Öfelsége** elvállalta egy parasztagda kilencedik gyermekének keresztapaságát. Bucurestiből jelentik: Öfelsége legmagasabb elhatározásával elvállalta a bacumegeyi Forgesti község egy parasztagdájára 9-ik gyermekének keresztapaságát. A keresztelési szertartáson Traian Ionascu királyi helytartó képviseli az uralkodót.

— **A Windsori herceg** elindult Newyorkba. Newyorkból jelentik: Az „Aesceliver” nevű angol hajó Lisszabonból elindulva Amerika felé tart, fedélzetén a windsori herceggel és hercegnővel. Egy amerikai hadihajó kíséri a herceget vívó hajót, azonban csak megfelelő távolságból, mert az amerikai hajóknak különben tilos lenne hadviselő állam hajójával közvetlen összeköttetésben lenni. A herceg augusztus 9-én érkezik Newyorkba.

— **Balbo marsallnak** Rómában szobrot emelnek. A Stefani ügynökség jelenti: A fasiszták együttes gyűlésén elhatározták, hogy a hősi halált halt Italo Balbo marsall emlékére Rómában impozáns szobrot emelnek.

— **Német lap** a Baltikum átrendezéséről. A varsói „Warschauer Zeitung” a balti államoknak Oroszországhoz való csatlakozása alkalmából érdekes cikket közöl. Amikor a német állampolgárok a Führer rendelkezése értelmében vissza telepítettek Németországba, nyilvánvaló lett, hogy a német politika lemondott a Memeltől keletre eső Baltikum területeiről. A világháború után nem mutattak semmi hálát Németország irányában a Balti államok, sőt az ott letelepedett németesség földbirtokait kiszajátították 5 millió márka értékben és az utóbbi években is megfosztották a németeket joگاiktól és kivándorlásra kényszerítették őket. Különösen a litvánok bántak el nagyon csúnyán az országukban letelepedett németekkel. Természetes, hogy Németország nem kelt védelmére a kis államoknak, amikor a baráti Oroszország ultimátumszerűen követelte a területek átadását.

Cosma Aurel dr.

volt miniszter halálának kilencedik évfordulója

Julius 31-én — tegnap — volt kilenc éve annak, hogy a románság nagy bángási elharco-sa, Cosma Aurel dr., Temes megye első román prefektusa és Bratianu Ionel volt miniszterelnök kormányának munkájától minisztere meghalt. Ezen a napon kegyelettel emlékezett meg a bángási románság dr. Cosma Aurelről, virágot helyezett sírjára és a templomban imádkozott lelkéért. Cosma Aurel egész életét a románság szolgálatába állította. Már a világháború előtt is sokat küzdött a románság érdekében, a világháború végén, 1918 október 31-én pedig az akkor alakult román nemzeti tanács elnöke állott. Megszervezte azután a bángási románság részvételét a gyulafehérvári nemzetgyűlésen. 1919 nyarán a román impérium atvételek első prefektusa volt Temesvár városának és az egyesített Temes és Torontál megyéknek. Nagy érdemeket szerzett a közigazgatás és a közélet ujászervezése körül. Nagy népszerűsége tett szert nemcsak a románság, hanem a nemzetkisebbségek körében is, mert azok mánt mindenkor méltányossággal és jóindulattal viselkedtek vele végig. 1922-ben és 1923-ban miniszter volt és ilyen minőségben is sokat tett a Bángás érdekében. A kor mántól való visszalépése után mint képviselő és szenátor sokat dolgozott országgyűlésünkért. Alakja, munkássága elevenen él a Bángás lakosságának emlékezetében.

(—) **Rendezik a belvárosi székesegyház körüli teret.** A belvárosi görög keleti román székesegyház körüli teret a rendezése tegnap kezdődött. A székesegyház körül egy méter magasságban elhordják a földet, hogy a tér egyenlő legyen a szomszédos utak szintjével. A földmunkálatokat katonai előképzős ifjak végzik.

Kanada tökéletesíti hadi bészültségét

Kétszáz repülőiskola működik jelenleg. Washingtonból jelentik: Amerikai vezető körökben nagy érdeklődéssel figyelik Kanada azon határozatát, hogy megkezdi saját területének védelmi előkészületeit. A Washington Star azt írja, hogy a kanadai kormány a jövőben havonta 30 ezer katonát soroz. A hadsereg létszáma jelenleg 130 ezer fő, ebben a számban azonban nem szerepelnek azok a nagybritanniai önkéntesek, akiket a repülőiskolákban képeznek ki. Kanadában 200 ilyen pilótaiskola működik. A kormány egyébként elhatározta, hogy azokat a repülőtereket, amelyeket csak 1941-re kellett volna felépíteni, már ez év őszén fejezzék be.

RÉGI BÓDÉ

éktelenkedett a Józsefvárosban a vasúti állomással szemben. Ujságot, cukorkát, gyümölcsöt, süteményt árúsítottak abban az avatag, roskadozó, izléstelenül otromba bódében. Ez a bódé már csak a múlté. Fűrge munkások jöttek és lebontották. Ma már nem létezik. Nem telik azonban sok idő bele és karcsú, ivergő bészül bódé készül el a helyén. Ilyen ősi deszkabódé már csak kettő-három van a város területén. De ezek fölött is megkondul hamarosan a halálharang, hogy aztán szintén tetszetős ivergőbódéknak adják át helyüket.

— **Gyenge a magyar szőlőtermés is.** Budapestről jelentik: A magyarországi szőlőtermés a kedvezőtlen időjárás következtében igen gyengének mutatkozik. Hivatalos megállapítás szerint a tokaji borvidéken az ottani fajszőlőtermés 75 százaléka elpusztult.

(—) **Új raktárorák a vasútnál.** A vasúti raktárak részére új hivatalos órákat állapítottak meg, a melynek délelőtt héttől déli egyig és délután háromtól nyolcig tartanak. A vasúti raktárak ezeket a hivatalos órákat nemcsak hétköznapon, hanem vasárnap és ünnepen is tartják. A felek kötelesek a bearakodást és kirakodást ezen órák alatt elvégezni. Amennyiben azonban egy vagon kirakodása nem készülne el este nyolc órára, úgy az tizig folytatható.

— **Ötmillió dinár a dalmáciai földrengés áldozatainak segélyezésére.** Belgrádból jelentik: A minisztertanács 5 millió dinárt szavazott meg azoknak a mezőgazdasági rétegeknek felségélyezésére, amelyek a dalmáciai földrengések következtében súlyos károkat szenvedtek.

(—) **Eltűnt tizenhárom éves leány.** Balan I. Rotaru ueca 5 szám alatt lakónő jelentette a rendőrségen, hogy tizenhárom éves Valeria nevű leánya még július 26-án eltávozott hazulról és azóta nem került elő. Az eltűnt leány felkutatására a rendőrség megindította a nyomozást.

(—) **Tanácsos a petróleumszükségletet nyáron beszerezni.** A polgármesteri hivatal felhívja a lakosságot figyelmét arra, hogy illegális és főzési célokra szolgáló petróleumszükségletet igyekezzenek a nyári hónapok alatt beszerezni. Télen ismét keletkezhetnek szállítási nehézségek az időjárás következtében és akkor előállhat újból olyan petróleumhiány, aminő a múlt télen volt.

Vasúti szerencsétlenség több sebesüléssel

A gavozdiai állomáson egy Temesvárról érkezett személyvonat éjszaka félkettőkor összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés olyan heves volt, hogy tizenegy utas megsebesült. Ezek közül ötnek az állapota súlyos. Lugosról még az éjszaka folyamán a helyszínre érkezett Bejan Zeno dr. megyei főorvos, aki a sebesülteket első segélyben részesítette. A sebesülteket Lugasra szállították és az ottani kórházban helyezték el. Az összeütközés következtében támadt anyagi kár jelentős, azonban a vasúti forgalomban nem keletkezett akadály. A temesvári kerületi vasútigazgatóság részéről bizottság utazott Gavozdiaira, hogy a szerencsétlenség ügyében vizsgálatot tartson.

— **A köztisztviselők fegyelmi szabályzatának egységesítése.** Bucurestiből jelentik: A kormány a köztisztviselői fegyelmi szabályzatokat egységesíti és a napokban jelenik meg az a rendelet, amely valamennyi közigazgatási ágban egységes fegyelmi bírórság alá helyezi a köztisztviselőket.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Sonkovics András lakatos Margit Ágota nevű leánya, Ivanov Milán fodrász Szilvia és Szónia nevű ikrei, Craiu Traian állami tisztviselő Viorel nevű fia, Berariu Gheorghe napszámos Aurelia nevű leánya és Nistor Roman vasúti pályőr Ioan nevű fia.

— **Főállítják a román ügyvédek biztosító intézetét.** Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Carol király tegnap rendeletet írt alá, melynek értelmében az igazságügyminiszter felhatalmazást nyer a román ügyvédek központi biztosító intézetének felállítására.

(—) **Hatvannyalóc éves asszony öngyilkossága.** Wingers Anna, hatvannyalóc éves újjárú asszony öngyilkossági szándékkal a Begába ugrott és a vízbe fulladt. Tettének okát nem ismerik.

(—) **Új állatorvos.** Ince Károly nyugalmazott dentai jegyző fia, ifjabb Ince Károly, a bécsi állatorvosi főiskolán kiténő eredménnyel állatorvosi oklevelet szerzett és doktorrá avatták.

(—) **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Totin Mária született Crăciun 77 éves és özvegy Kalmár Istváné, született Simon Juliánna 55 éves.

— Izgalom egy tigris miatt. Ismírből jelentik: A város lakóit már hetek óta izgalomban tartja egy tigris, amely a közeli erdőben húzódt meg. Éjjelenként bebetör a majorokba és onnan háziállatokat ragad magával. A környékbeli gazdák elhatározták, hogy egy csapatát állítanak a tigrisnek. A rendkívül ügyes állat azonban a csapda mellé állított borjút elragadta anélkül, hogy a csapdába esett volna. Az egyik földműves az elragadott borjú véres nyomain elindulva az erdőben ráakadt a tigris rejtekhelyére, a fenevad megtámadta a földművest és súlyosan megsebesítette. A földműves segítségére siető többi falubeli üldözőbe vette a fenevadat, de annak sikerült elmenekülnie.

— Kétheti szabadságot engedélyeztek a köztisztviselőknek. Bucurestiből jelentik: A minisztertanács az összes köztisztviselőnek 15 napos szabadságot engedélyezett, amelyet felváltva vehetnek ki.

— Bírói könyvités az összpontosításra levők peres ügyeiben. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi és pénzügyi miniszterek együttes rendelkezést adtak ki, melyben értesítik az igazságügyi hatóságokat és bíróságokat, hogy a koncentrált peres feleknek jogukban van minden büntetés nélkül a bírói tárgyalások alkalmával leróni a megfelelő bélyegilletékeket, amelyeket különben a tárgyalást megelőzőleg kellene megfizetni.

— A községi jegyzők egynapi fizetésüket szolgáltatták be a menekültek segélyezésére. Bucurestiből jelentik: Az ország összes községi jegyzői egynapi fizetésükkel járulnak hozzá a beszarábiai és északbukovinai menekültek felszélyezéséhez. (Rador)

— A munkaügyi miniszter folytatja ellenőrző körútját. Bucurestiből jelentik: Stan Ghitea munkaügyi miniszter folytatja meglepetésszerű ellenőrzéseit az ország munkásbiztosításánál.

— Beszarábiai menekült papok a Bánságban. A temesvári görög keleti román püspökség egyházmegyei tanácsa elhatározta, hogy a püspökség területén jelenleg üresedésben levő harmincegy különböző lelkes állást, menekült beszarábiai papokkal tölti be.

— Pénteken kezdik a hadirokkantak és hadiövezetek nyugdíjainak kifizetését. A temesvári pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya közli, hogy a hadirokkantak, hadiövezetek harmadik évfolyamára szóló nyugdíjait holnap, pénteken és szombaton fizetik ki.

— A lipcsei mintavására szóló utazási kedvezmény augusztus húszadikán lép életbe. A lipcsei mintavásár temesvári képviselője közli, hogy a mintavásár látogatói legkésőbb augusztus 2-ig kérhetik az itteni német konzulátustól a Németországba való beutazási vízumot. Ez vonatkozik azokra, akik még nem rendelkeznek érvényes útlevelel. Augusztus másodikán már csak távirati úton lehet idejében elintézni a vízum ügyét. A lipcsei mintavásárra való kedvezményes utazás augusztus 20-án kezdődik.

— Fürdés közben a Temesbe fulladt. Fenyves Imre, negyvenéves éves rudnai lakos három társával a Temesben halázzott és furdött. Eközben Fenyves az egyik társával érvénybe került. Másik két társuk a segítségükre sietett, de csak az egyik fuldoklót tudták kimenteni. Fenyves Imre a víz alá merült és megfulladt. Holttestét még nem fogták ki.

— Az ideiglenesen szünetelő vonatok még nem közlekednek. Annak idején, — mint megírtuk — a Bánságban a vasúti vezérigazgatóság több vonatjáratot ideiglenesen beszüntetett. Illetékes helyen nyert értesülés szerint ez a szünetelés tovább is érvényben marad. Nem közlekednek a Temesvárról reggel 8 órakor Bucurestibe induló és a Bucurestiből este 23.40 perckor Temesvárra érkező rapidvonatok, a Temesvárra reggel 9.10 órakor Turnu-Severinből érkező és a Temesvárról délelőtt 9.55 órakor Turnu-Severinre induló, a Temesvárról reggel 8.20 órakor Buziásra induló és a Buziásról este 19.40 órakor Temesvárra érkező, a Temesvárról reggel 8.30 órakor Aradon át Nagyváradra induló és a Nagyváradról Aradon át este 19.25 órakor Temesvárra érkező, valamint a Temesvárról délután 16.27 órakor Aradra induló és az Aradról délelőtt 9.30 órakor Temesvárra érkező személyvonatok.

Két leánykereskedőnőt loptak el Szatmáron

Szatmárról jelentik: Szombaton éjjel nagy szabású erkölcsrendészeti razziait rendezett a szatmári rendőrség. A azia során 22 nőt állítottak elő. Valamennyiüket orvos vizsgálatnak vettették alá. Kiderült, hogy tizen fertőző betegségben szenvednek. Ezeket beutalták a venereás kórházba. Többen közülük vidéki illetőségűek, akik faluról jöttek be Szatmárra és ott veszelgették a közérkezősöket. A vidékieket vizsgálatoncolták illetőségi helyükre. Azokat a nőket, akiket a rendőrségen visszatartottak, a szolgáltatás rendőrszét kihallgatta. A kihallgatás eredményeképpen két szatmári asszonyt állítottak elő a rendőrségre, akiket leánykereskedéssel vádol.

LEGUJABB

A népcsere mint gyakorlati megoldási mód

Manoilescu Mihail külügyminiszter beszédével kapcsolatban a következő második hivatalos kommentárt adta ki a Rador távirati iroda:

Az a beszéd, amellyel országunk álláspontját úgy a román közvélemény felé, mint az érdekeltek számára kifelé megvilágította Manoilescu Mihail külügyminiszter, kidomborodik a román kormány az az elhatározása, hogy az etnikai kisebbségek tekintetében a legaktívabb és legeredményesebb megoldási módok egyikét a népcserében látja.

Az ország határai — mondja a Rador hivatalos kommentárja — nem a vételeknek folytán vagy szerződések következtében jöttek létre, hanem azok megdönthetetlen ezredéves hagyományok és jogok letéteményesei és csak természetes,

hogy a népcsere ennél fogva nem vihető keresztül másként, csak kizárólag az egyenlő kötelezettségek alapján, minden érdekelt államra vonatkozólag. Nemcsak a román kormány, hanem az egész román közvélemény, osztaflanul híve ennek a reális békekésztségnek, amely a határon túli románság hazatelepítésével, meg akarja szüntetni ezeknek a románainak jelenlétét a szomszéd államokban, ahol ezek a szóbanforgó államvezetők csak kisebbségi jogokból fakadó kötelezettségeket jelenítettek. Európa e részében a béke megteremtésének és tartós fenntartásának történelmi felelősségű tanubizonyosságát adta Manoilescu külügyminiszter, aki leszögezte, hogy Románia a románoké és kizárólagosan csak a románoké lehet.

(—) A Nemzet Pártjába való jelentkezés. Bogdan Anton dr. volt prefektus, a Nemzet Pártja Temesvár városi elnöke felhívja Temesvár közönségének figyelmét, hogy augusztus 1-től kezdve az egyes városrészek telekbíróságainál már nem történik jelentkezés a Nemzet Pártjába való felvételre. A jelentkezés eszentül összpontosítás révén csak is a városházán történik délelőtt 8—1 és délután 4—7 óra között. Ezen időpontban a városháza nagytermében lehet a Nemzet Pártjába beiratkozni.

— Elfogott templomosztogató. A csendőrség őrizetbe vette Tocanita Pavel 48 éves zádorlaki volt templomszolgát, akiről kiderült, hogy nemrégiben a templomból 27.000 lei értékű kegyesert lopott. Az eltilajdonított tárgyakat megtalálták.

(—) Orvosi hír. Dr. Petculescu E. megkezdi belgyógyászati rendelését. Rendel délelőtt 11—12 ig és délután 5—6 ig 6-g. II., Str. Miron Romanul 8. Telefon: 25—76.

(—) Link Gyula dentist dipl. hazaérkezett és újból fogad fogászati rendelőjében. I., Bulev. Regele Ferdinand 1 szám alatt délelőtt 9-től 1-ig, délután 3-tól 6 óráig.

A lakbéradó fizetésének módja nem változik

A kormány tudvalevőleg elrendelte, hogy a lakók a lakásaik bérlete után fizetendő adót nem a városházán, hanem az állami adóhivatalnál fizessék be. A fizetés olyképpen történik, hogy a háztulajdonosok az adót a lakóktól beszedik és beszállítják az adóhivatalba. A háztulajdonosok, — mint megírtuk — mozgalmat indítottak, hogy a lakbéradó fizetése így történjék, miként tavaly, vagyis a lakók által a városházán. A városnak a kormányhoz ebben az ügyben intézett beadványára azonban még nem érkezett válasz és így egyelőre a lakbérleti adót továbbra is az állami adóhivatalban kell fizetni.

— Betörés a radnai zárdában. Valkmerő betörések történtek Radnán, illetve Lippán. Eddig még ismeretlen tettes behatolt a radnai kegytemplom kolostorába, ahonnan különböző tárgyakat vitt el. — Ugyancsak betörés történt Schalek Antal ottani lakos lakásában és innen a tettes 7000 leit zsákmányolt. Végül a szomszédos Lippán Strohani Viktoria asszony lakásában járt a betörő és itt 100.000 leit vitt magához. A csendőrség mindhárom ügyben szigorú nyomozást indított.

(—) A józsefvárosi kereskedő tolvajait szabaddá helyezték. Megírtuk, hogy a temesvári rendőrség négy tagú tolvajbandát tett ártalmatlanná. A banda tagjai rendszeresen fosztogatták Hönigsberg József kereskedő józsefvárosi átiraktárát, ahonnan százezer lei értékű textilárut loptak el. A rendőrség Nagy András, Petean Ioan, Zelinski Nikita és Gyukits Pál gyanúsítottakat átadta az ügyészségnek, ahol Gabriel Victor dr. vizsgálóbíró kihallgatta őket. A lopással vádolt férfiak védője, Voicescu Gheorghe ügyvéd a kihallgatás befejezése után azzal a kérelemmel fordult a vizsgálóbíróhoz, hogy a gyanúsítottakat a tárgyalásig helyezze szabaddá. Kérelmét azzal indokolta, hogy valamennyinek bejelentett lakása és foglalkozása van úgy, hogy szökésüktől nem kell tartani. A vizsgálóbíró a kérelemnek helyt adott és így mind a négyen elhagyhatták a fogházat.

— A Szovjet tiltakozik a Balti állami letétek londoni zárolása ellen. Londonból jelentik: Maisky szovjet nagykövét tiltakozott a külügyminisztériumban a három balti állam Londonban levő letéteinek zárolása mi.

(—) A régi postatakarékpénztári betéteket állítólag állampapirokban fizetik ki. Kolozsvári jelentés szerint a régi postatakarékpénztári betéteket nemsokára kifizetik, azonban a pénzügyminisztérium úgy döntött volna, hogy a kifizetés nem készpénzben, hanem állampapirokban történik. Hír szerint a betétesek képviselői eljárnak a pénzügyminiszternél és kéri a betételemek készpénzben való kifizetését.

Capitol

Nászut hármásban

Kitűnő német zenés vígjáték mulatságos fordulatokkal. A főszerepekben: THEO LINGEN, MARIA ANDER-GAST, PAUL HÖRBIGER, Grethe Weiser, Johannes Riemann

Apollo

Világsiker!
D. III. 88.

Hatalmas német repülőfilm eredeti felvételekkel. Az előadások kezdete: 6 és 9 órakor. Péntek és vasárnap délelőtt 11 órakor is van előadás a vidékiek részére.

= KÖZGAZDASÁG =

A világon csökkennek az árak,

de Európa ezt nem érzi meg

Az amerikai, ausztráliai piacokon az utóbbi napokban a legfőbb gyártmányokban áresés jelentkezik. Ennek oka, hogy a tengeri blokád miatt Anglia el van zárva nyersanyagforrásaitól. A Berliner Borsenzzeitung indexösszeállításai szerint az árak a világon alacsonyabban állnak — általában — mint a múlt hónapban. A háború kitörése óta a főbb nyersanyagokban beállott indexarányt a következő táblázat tünteti fel:

	háború előtt	most
fém	113.4	121.4
gabona	77.9	83.7
textil	111.5	125.7
petróleum	69.2	85.8

Felterjesztik a minisztériumba az Országos Magyar Iparoségylet alapszabályait

Az Országos Magyar Iparoségylet alakulását Telegdi Ádám gróf elnök közölte a sajtóval, hogy az Iparoségylet alapszabályait az ipari és kereskedelmi kamarák szövetsége kedvezően véleményezte, de bizonyos módosításokkal terjesztette fel a nemzetgazdasági minisztériumhoz jóváhagyás végett. A módosítások ügyében az OMIE vezetősége szűkkörű értekezletet hívott össze Kolozsvárra, melyen a magyar munkás- és iparosképviselek is megjelentek. Az értekezletnek arról kellett döntenie, milyen módosításokat fogad el és melyeket kénytelen visszautasítani. Álláspontját emlékiratba foglalta, melyet az elnökség a jövő héten már fel is terjeszt a nemzetgazdasági miniszterhez. Minden remény megvan tehát arra, hogy az OMIE jogi személyiségét elismerik és az egységet megkezdheti működését. Az OMIE munkatervének egyik fontos pontjával, az ipari továbbképzés kérdésével is foglalkozott és szaktanfolyamok szervezésére részletes tervet dolgozott ki.

— **A CAPS is fizet forgalmi adót.** A pénzügyminiszter rendelete értelmében augusztus 1-től a CAPS az általa előállított termékek után forgalmi adót tartozik fizetni, tekintet nélkül arra, hogy a vevő közhivatal, vagy magános.

— **A posta átvész lebélyegzésre petróleum-részvényeket.** A petróleum-részvények lebélyegzését a vidéki birtokok számára a nemzetgazdasági minisztérium meg akarja könnyíteni és ezért a CEC-vel megállapodást kötött, amely szerint bármely vidéki postahivatal átveheti megfelelő elismervény mellett a részvényeket, amelyhez a részvénybirtokos két példányban borderout tartozik csatolni. A postahivatalok a csütörtöki naptól veszik át a papírokat. A borderouk nyomatványát minden postahivatal díjmentesen adja ki és a részvényeket ugyancsak az adja vissza a letéveinek a lebélyegzés után.

— **A hivatalos devizaárfolyamok.** A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 48.02—49.47, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 32.05—33.05, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27 (felár nélkül), cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül), török líra 82.92—92.

— **A bányászati gabonaárak.** A bányászati gabona-árak csendes és üzletkötés alis van. A piaci árak a következők: búza 5700 tengeri 530, napraforgómag 875 lei százkilónként. Kamilla-tea 60—70 lei kilógramonként.

(=) **A mezőgazdasági gépészeket felmentik a katonai ösztönzés alól.** Ezek a gépészek szeptember 15-ig kapnak felmentést. Az erre vonatkozó kérvényeket a megyei mezőgazdasági kamarák és a földművelésügyi minisztérium útján kell a nagyvezérkarhoz benyújtani.

— **Megint tengerbe öntik a kávé.** Rio de Janeiroi jelentés szerint a blokád okozta szállítási nehézség miatt összezsugorodtak az európai piacok és ezért a braziliai kávétermelők szövetsége 180 ezer zsák kávé megsemmisítését határozta el.

gyermatárú	111.5	105.4
kaucuk	354.4	496.1
vas és szén	121.7	141
bőr	116	122

Ausztráliában és Amerikában bőséges nyersanyagtermelés folyik. Ez a körülmény és az ártörvény — a kereslet és kínálat klasszikus elve — visszahat az árakra, amelyek csökkenő irányzatot mutatnak. Az Egyesült Államok készletének felvételénél hiányzik a nagy fogyasztó: Európa. A Berliner Borsenzzeitung ebből levonja azt a következtetést, hogy Európának döntő szerepe van a világon és a háború után multjához méltóan fogja ezt a szerepet érvényesíteni.

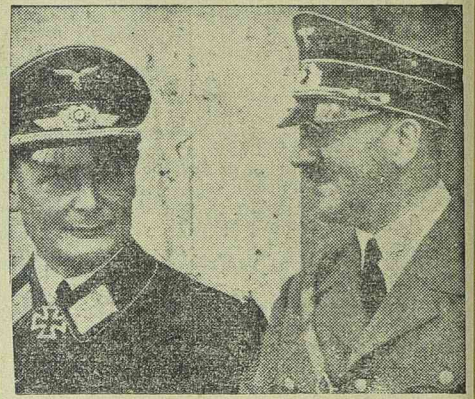
A Banca Nationala heti kimutatása

A Banca Nationala néhány éve heti kimutatást ad ki, amely nyersmárlegszerűen ismereti a jegybank cselekvő és szerződő vagyonát. A legutóbbi heti jelentés szerint a forgalomban levő bankjegyek összege 56 milliárd 330 531 808 lei, folyószámlák és letétek 15 milliárd 803 380 469 lei. A 72 milliárdot meghaladó passzív tétellel szemben 31 és fél milliárdot meghaladó aranykészlet van és így a fedezeti arány 43.84 százalék, vagyis 18.83 százalékkal több, mint a törvényes fedezet.

A heti kimutatás érdekessége, hogy a magánbankoknak adott hitelek új számlái szerepelnek és mint ilyenek vannak feltüntetve, úgy, hogy világosan látható, hogy a bankok konverziós, vagy egyéb szanálására menyi tőkét köt le vagyonából a jegybank. Ez a tétel eddig "különböző számlák" alatt szerepelt. Ugyancsak külön számlát nyitottak az importőrök letételeinek kimutatására, amely a nem likvidált kiring-ügyletek jutalékaiból fennállott. Az új számlák nyitása annak a folyamatnak a következménye, amelynek során a Banca Nationala racionalizálni törekszik a számláit.

— **Az ország nyersanyagellátásának biztosítása.** Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban a gyáripár és kereskedelmi kamarák képviselőinek jelenlétében megbeszélést tartottak, amelynek tárgya az ország nyersanyagellátásának megoldása volt a jelen körülmények között.

— **Még nincs új gépolaj.** Bucurestiből jelentik: Annak dacára, hogy a repcetermés betakarítása már három héttel ezelőtt befejeződött, az olajgyárak még nem látták el a piacot gépolajjal.

Hitler hirodalmi vezér és Göring tábornagy

A törvényszék ítélkezik első fokon az ardrágítási ügyekben

A március 4-iki, termelés serkentéséről és az árak ellenőrzéséről szóló törvény 35. szakasza helyére a most megjelent egyszakaszos törvény értelmében a következők szöveg jön: Az ezen intézkedések alapján létesített bizottságok előtt levő és a jövőben felveendő kihágási jegyzőkönyvek elbírálása első és utolsó fokon a törvényszék elé tartozik. A végzés végleges és a kihirdetéstől számított 20 napon belül felfolyomással (recurs) támadható meg. A recurs a tartományi székhelyen levő ítéletábrák által dntetnek el és azt a törvényszék, vagy a tábla írásában (grefa) kell beajutítani. Amennyiben a felfolyomodásnak helyt adnak, a tábla érdemi határozatot hoz. A felfolyomódás nem függeszti fel a végrehajtást.

— **Az orosz és jugoszláv termékelátások.** Az „Univecsul” írja: A Szovjetunióban a tavaszi fagy késleltette a vetések fejlődését. Mégis június közepén a kaukázusi, krími és ukrániai öszi és tavaszi vetés helyzete jó volt. Szovjetország ázsiai részén a vetések nyajzete ugyanakkor kitűnő volt. Az öszi búzával bevetett terület a kolkozokban 53.2 millió hektár volt az 1933 és 1937 év közötti 31.07 millió hektárral szemben. A tavaszi búzáról nem érkeztek be az adatok. Mégis az utolsó jelentés szerint, az 1940 évi művelési terv 101.5 százalékban beteljesedett. A Politika című lap megállapítja, hogy 25—30 százalékkal kevesebb lesz a termés eredménye Jugoszláviában, mint az elmúlt évben és legfeljebb 200 ezer vagonra tehető, holott a lakosság belföld fogyasztásának céljára 240 ezer vagonra van szükség. A vezető körök most az a probléma foglalkoztatja, miként biztosíthatják a belföldi szükségletet.

= SPORTESEMÉNYEK =

Tizenegy 100 gólos gólkirály

A professzionizmus bevezetése óta Magyarországon Takács II. rugta a legtöbb gólt

Magyarországon 1926 nyarán vezették be a professzionizmust. A profi I. liga utóda az NB lett. 14 bajnoki év alatt összesen 8375 gólt rugtak a profi I. ligában, illetve az NB-ben.

Ha megnézzük, hogy a 8375 gól közül kik rugták a legtöbbet, akkor 11 olyan játékost találunk, aki 100 gólnál többet rugott.

A most nyugalomba vonuló Takács II. áll a rangsor élén, ő a gólkirályok gólkirálya. Még mindig! Vajjon beérik-e? Toldinak még három évig kellene játszania, hogy a kis Takit utólérje.

Íme a gólkirályok rangsora:

1. Takács II. József (Vasas, Ferencváros, Borsósár, Taxi) 279 gól.
2. Toldi Géza (Ferencváros, Gamma) 219.
3. Sárosi György dr. (Ferencváros) 204.
4. Cseh II László (Hungária, Kispeszt) 199.
5. Avar János (Ujpest) 161.
6. Zsengellér Gyula (SPTC, Ujpest) 152.
7. Nemes József (Hungária, Attila, Kispeszt) 141
8. P. Szabó Gábor (Ujpest, Phóbus) 129

9. Vincze Jenő (Bocskai, Ujpest) 127.

10. Titkos I. Pál (Budai, Hungária) 106.

11. Jávor Pál (Ujpest Somogyi) 101.

Ez a 11 gólkirály a 8375 gólnak csaknem egy negyed részét rugta össze.

Veretlenül nyerte a svájci bajnokságot a Servette

Befejeződött a svájci bajnokság is. A háború zavarok több ízben is megakasztották a bajnoki kiüzdelem menetét, végül is azonban — ha megkésv is — sikerült befejezni azt.

A Servette bajnoki címe már régóta biztos volt. Az utolsó, csonka fordulóban a Grasshopperssal: nagy ellenlábassal szemben is sikerült a genfi csapatnak megőriznie ezévi veretlenségét. 1:1-re végződött a mérkőzés. Ez a pontvesztés a Servette nek már nem jelentett semmit, a Grasshoppers számára azonban ez a pontszerzés a harmadik helye biztosította a záró táblázaton.

Rádió

CSÜTÖRTÖK AUGUSZTUS 1.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok közlemények, művészeti és sporthírek. 13.15: Predescu Victor zenekara. Közben 14: Hírek 15: Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírek. 20: Időjelzés, Felolvasás. 20.15: Haendel zene hanglemezeiről. 20.40: Hírek. 21: Haendel zene hanglemezeiről. 22: Hírek, sporthírek. 22.20: Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40: Szimfonikus költemények hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40: Torna. 8: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: A rádió szalonzenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Oláh Ferenc magyar nótákat énekel, kiséri Suki Tóni cigányzenekara. 17.15: Russzin hallgatóknak. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Molnár Imre hárfázik. 18.35: Szalay Karola előadása: Az ókori népek táncai. 19: Mozart: G-dúr hangverseny. 19.30 Amiről mindenki beszél. 20: Farkas Béla cigányzenekara. 20.15: Hírek. 20.20: Hírek román nyelven. 20.25: Farkas Béla cigányzenekara. 20.55: Lóversenyvadászok. 21.05: Fellegi Teri énekel. 21.28: Kúgyi negyedóra. 21.40: Márkus Emília előadása. 22.15: Albert Ferenc hegedül. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Csajkovszkij V. szimfónia. 23: Hírek német, olasz, angol, francia és esperantó nyelven. 24.25: Bura Sándor cigányzenekara. 1.05 Hírek.

Budapest II. 17.15: Filmadalok hanglemezeiről. 20.30: A szolnoki művésztelep, előadás. 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Pázmány Péter nemzetiségi politikája, előadás. 21.50: Lovászi Ferenc cigányzenekara. 22.40: Időjárásjelentés.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 1.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok, művészeti és sporthírek. 13.15: Ion Măteache népi zenekarának hangversenye. 13.40: Olasz és spanyol dalok hanglemezeiről. 14: Hírek. 14.30: A Kreutzer együttes hangversenye. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: Időjelzés, hírek. Felolvasás. 20.15: Ravel szerzemények hanglemeze. 20.45: Hírek. 21.05: Manon Lescaut. Puccini

dalműve hanglemezeiről. A második felv. szünetében (22.10): Hírek, sporthírek. A harmadik felv. szünetében (22.45): Hírek német, olasz, francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Balalajka zenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 11.75: A magyar evezősport úttörői, előadás. 17.45: Időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hanglemezek. 19.15: Erdélyi kérdések, előadás. 19.45: Faragó Ibolya zongorázik. 20.15: Hírek. 20.20: Hírek román nyelven. 20.25: Gyümölcskosár, hangképek. 21.55: Balatoni képeslap, közvetítés Siófokról. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Mosolygó Balaton, hangképek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Közvetítés Siófokról, Horváth Janosi cigányzenekara muzsikál. 1.05: hírek.

Budapest II. 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Ulbrich Hermin zongorázik. 21.50: Firenze a virágok városa, előadás. 22.15: Hanglemezek. 23: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 3.

Bucuresti. Radio Romania és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vizállásjelentés, közlemények, művészeti és kulturális hírek, előadások, sporthírek. 13.15: Motoi Petrica zenekara. 14: Hírek. 14.30: Grozuta Alexandru énekel. 15: Közlemények. 19: 50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: A rádió postája. 20.15: Szerenádok olasz operákból. 20.40: Hírek. 21: A Lucafarul zenekar hangversenye. 22: Hírek, sporthírek. 22.20: Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 23.40: A Pavanitól és Sarabandától a mai táncokig.

Budapest I. 7.40: Torna. 8: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Kurina Simi cigányzenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Az ifjúsági rádió beköszöntője: Muzsikáló képestkönyv Erdélyről. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hí-

rek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Sugár Viktor zongorázik. 18.45: A magyarság lova, előadás. 19.15: Az Aranyhegedű pályázat hetedik hangversenye. 20.15: Hírek. 20.20: Hírek román nyelven. 20.25: Vidám egyfelvonások: Régi, halk mentett, Családi tanács, Harmatos rózsaszál. 21.55: Közvetítés Balatonföldváról. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Muzsikáló térkép Budapest-ről. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Közvetítés Balatonföldváról.

Budapest II. 19.45: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Beethoven: D-dúr hangverseny. 22.10: Búvártízem nagyban, előadás. 22.35: Időjárásjelentés.

Mozi

MOZIK MŰSORA:

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 1.

APOLLÓ: D. III. 88. (német film).

CAPITOL: Nászút hármásban (német film).

CORSO: Spanyolország nevé, dalol és szeret (német film).

SCALA: A boldog vakáció (angol film).

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Csütörtökön, augusztus 1-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Str. 10. Mai 5 szám alatt levő Blumberg gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merckler gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Cervin gyógyszer-tár és Újvidodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

TRÓNUSDONTÓ
BALETTCIPIŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Írta: KUN-BÁN ANDRIS

44

Amikor már mint világhírű művész második vendégzerepelttem Madridban, megismerkedtem Caballero Dujarez Jaimes hadügyminiszteri osztálytanácsossal. Két kézzel szórta a pénzt és rengeteg ékszerrel halmozott el. Felettesinek feltűnt: pazarló életmódja és mert nagyon hiányában kizárólag a fizetésére volt utalva, vizsgálatot indítottak annak kiutatására, honnan szerzi a temérdek pénzt. Hamarosan kiderült, hogy Caballero Dujarez külföldi kemszervezetekkel állott összeköttetésben, a kiknek állandóan és rendszeresen hadi titkokat árult el. Letartóztatták és katonai bíróság elé állították. A per során engem is kihallgattak, mint tanút. Eskü alatt vallottam, hogy sejtettem sem volt Dujarez hazafiatlan fizetéséről, mert hiszen nekem mindig azt mondotta, hogy Vigo közelében nagykiterjedésű földjei vannak és azok jövedelméből akár öt-szörannyit is költethetne, mint amennyit kiad. Caballero Dujarez halálra ítélték és lefejezték.

Amszterdam, Hága, Lisszabon, Athén, Koppenhága, Stockholm is visszhangzottak sikereimről. Ezekben is mindenütt voltak olyan imádók, akik vagy a maguk, vagy mások halálát okozták.

Legutóbb két hétig Berlinben táncoltam csend-kim zúgó ünneplés mellett.

Igazán nem tehetek róla, hogy Teodor Fritz Porros herceg vad fellobbanásában kardjával keresztüljárta az udvarmesterét, Beilow-Himmelsdorn Odo kapitányt, aki szemtelentel beavatkozott a herceg magánygyeibe és azt tanácsolta neki, hogy kerüljön el engem, mert én a férfiakra csak veszedelmet hozok.

Az eset után megidézték a rendőrségre és Frosch rendőrőrnök személyesen közölte velem, hogy negyvenóra órában beülni távoznom kell Berlinből. Így történt, hogy nekikészülöttem a csomagol-

ásnak és felfedeztem elhanyagolt naplóm, amelybe öt esztendő alatt nem írtam bele egyetlen sort sem.

Az elmúlt öt év főbb eseményeit most igyekeztem pótlólag bejegyezni.

Mosom kezeimet, mert meggyőződésem szerint egyetlen szerelmemem kiontott vére sem tapad azokhoz.

Még nem is határoztam, hogy Berlinből hová utazom.

Hová menjek? Hová?

Münchenbe.

Lajos bajor király kedvelője a művészetnek és bizonyos, hogy ott sikereim lesznek.

55.

München, 1846. október 9.

Utálatos fráter a müncheni állami színház intendánsa, Von Strochegg Egon a neve.

Felkerestem és előadtam, hogy szeretnék vendégzerepelni az udvari színházban.

— Sajnálom, senhora, — felelte, — nem tehet-eleget kivánságának.

— Uram, — mondtam ingerültem, — én úgy kérem, hogy olvassa el beküldött névjegykártyámat. Engedje meg, hogy szóval is bemutatkozzam. Eleonora Maria Dolores del Porrie y Montez vagyok, vagy ha úgy tetszik, a világhírű Montez Lola.

— Kétségtelenül jól tudom, senhora, hogy ön kicsoda. Fogadjon tiszteletem kifejezését és hódolatomat. Amde a fellépésből mégsem lehet semmi. Nálunk a balett csak egyes operákban fordul elő és akkor állandó táncosaink lejtik azt. De vendégül táncművésznöket nem léptetünk fel soha. Tetszik tudni, nekünk híres és elismert énekesnőink vannak, akik feltételeknek minden más művésznőre.

— Intendáns úr, ez érthetetlen! Hogyan lehetnek énekesnők irigyek táncosnőkre? Hiszen nem riválisok.

— Dehogyan is nem. A táncosnők könnyebben hódítják meg a közönséget és főleg a színházi habituék és mecénások szívét, mint az énekesnők. A táncművészet a test szépségének csillogtatásával és a kecses mozdulatokkal erre inkább alkalmas. Ezért aztán énekesnőink nem tűrik vendégtáncosnők fel-léptét.

Híába magyaráztam az intendánsnak, hogy az én hírnevem olyan nagy, hogy előtte még a müncheni énekesnőknek is hátrálniuk kell, nem értem el eredményt. Az intendáns továbbá is ridegen elutasított. Azt hiszem csak kifogás, amit a feltéte-
kedő énekművésznőről mondott. Valószínűleg szerelmes valamely balettpatányba és annak akar a kedvében járni azzal, hogy a fellépésemet megakadályozza.

Megmutatom, hogy azért is fellépek a müncheni színházban.

56.

München, 1846. október 10.

Sokat olvastam és még többet hallottam Lajos bajor királyról. Szereti a szépet és rajong a művészetért. Remek kastélyokat, palotákat, múzeumokat építtet és szórja ezekre a milliókat. Viszont saját személyében igénytelen. Komornyikja csak nehezen tudja rávenni, hogy olykor új ruhát csináltasson magának. Akkor is órákon keresztül alkudozik a szobával.

Számos jóízű adoma kering arról, hogy saját kiadásában milyen takarékos. Beszéli, hogy egy alkalommal elkomorodott arccal nézte tizenöt éves esernyőjét, amelyen nagy lyuk tátongott. Elment gyalog az egyik kereskedésbe esernyőt venni. Mikor meghallotta annak árát, elszörnyűködött.

— Mit? Öt forintot kér egy esernyőt? Annyit én nem adhatok.

Hazament és beszéltotta komornyikját:

— Itt van ez az esernyő, a Rézi asszony tegyen rája sürgősen foltot.

És Rézi asszony, a komornyik felesége, megfoltozta a király esernyőjét.

Ugyanaznap azonban a király Linbach festőnek egy kis miniatúrát tízezer forintot fizetett ki.

Sokat hallottam arról is, hogy művészeknek milyen könnyű Lajos király elé jutni. Még a minisztereknek is egy nappal előbb kell jelentkezniük, más embereknek pedig kérvényezni kell a kihallgatást és jó idő telik bele, amíg választ kapnak és engedélyt a király előtt való megjelenésre. Művészeknek azonban elegendő, ha jelentkezik a király kabinet-főnöknél. Nem telik bele öt perc és az illető máris a király előtt van.

A királynak a művészek iránti jóindulatát használtam fel magam is, hogy az udvari színházban való fellépéshez az engedélyt megkapjam.

(Polytattuk)

SIETÉS ES IDŐTÖLTÉS

Azt látni, hogy a gyorsaság fokozására igen nagy és sikeres erőfeszítések történnek. A főtalálók nem tudnak olyan újításokkal előállni az ember mozgásának gyorsítása terén, hogy azokat a találmányok lesben álló alkalmazói, a rekorderek, ne keveselnek azonnal. Nem kérdéses, hogy tömegtelen idő takarítódik meg így módon az emberiség számára. (Javára? — Ha statisztikus volnék, ki is számítanám mindjárt, mennyi.) S vajjon mi haszonra fordul ez a meggazdálkodott időmennyiség. Szüksége van-e az emberiségnek ilyen mértékű időmegtakarításra? Valóban olyan sietős mindenkinek a dolga, aki rohan? Kétségeimre, kérdéseimre választ keresőben, ime másfelől egy másik jelenség tűnt szemembe: Az idő becsé nagyon alászállt az ember előtt. Soha annyi időtoltóajt, ödöngőt, időtlent! Soha még az időrablás, időölés úgy megszervezte, oly agyafúrta kifinomítva nem volt, mint korunkban. Micsoda eszközök s mily csodásan fejlett methodikák! Mily változatos: zenében, irodalomban, képművészetben, szem és fül ingerlésének, foglalkoztatásának, elandaltatásának micsoda agyafúrt módjai. A csodás civilizáció közepette imbolgató időféle ember — önmagát elvesztett ember — szórakoztatására, idejének agyonütésére hallatlanul lukratív, roppant vállalkozások, egész ivulusztriák alakultak, biznyságuk a nagymértékű keresletnek.

A modern élet e két tényét egybevetve, azt

hittem eleinte, hogy ime a nagyvárosi emberek két részre oszlanak: az egyik rész az örökös sietők, dolgosok csoportja s a másik a mindig ráérőké, az időmilliomosoké, az időölőké. De később rájöttem arra, hogy tévedek s a csoportok erősen keverednek.

Sietők és időfecsérlők gyakran ugyanazok. A sietők éppúgy résztvesznek a modern tömegek könnyű örömeiben, mint a ráérők.

S ekkor villant fel bennem a rosszmájúan paradox ötlet, hogy itt logikai összefüggések lehetnek s hogy hűha mindez a sietés csak arra való, hogy mielőbb több idő jusson az időöltésre. S a lázas sietés következményeként megtakarított nagy időmennyiség csak arra kell, hogy legyen mit kihasználni az ablakon.

Modern nagyvárosi barátunk — kevés kivétellel — tán azért siet, hogy legyen ideje — időt élni.

Mindjárt meg is állapítottam azután magamban, hogy ez a sietés a szórakozásnak eme

CSERE

Fogarasmegyei értékes uri birtok elcserélhetőnek hasonértékű városi ingatlanra!

Cím: Rudolf Mosse, Sibiu.

Fartie kiárusítás!

Mélyen leszállított árak mellett kapható augusztus 10-ig női és gyermek selyem-alsónemű, darabonként is. Dél előtt 3-tól, délután 8 óráig. A

„Tricorom“

gyárhelyiségében, II. Str. Dorobantilor 47. (Rékási-ut.)

változataival teljesen adequat. Gépkocsivezetés, detektívregény-olvasás, lelkesedés egy rángatott kőpért — azonos, egyértékű örömök. Sőt, közelebbről vizsgálva a dolgot, észrevettem, hogy maga a sietés is szórakozás, egy neve az időöltésnek és távolról sem minél gyorsabban eljutni akarás valahová, hanem öncél: a minél gyorsabb átönlés öröme.

Ó, én nagyon becsülöm az elfoglalt embert, de sajnos, egyre ritkábban látom. A sietőt embert, csak azért, mert siet, nem vagyok hajlandó nagyra tartani, még akkor sem, ha világrekordokat állít s döntőket. A bölcsesség hiányát majd minden esetben sikerült róla megállapítanom.

DRESCHER PÁL

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu, más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 leu, minden további szó egy leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Kütil. — Nogrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Oktatás

Latin és német tanárnő előkészít érettségire és pótvizsgára. IV., Splaiul Tudor Viadimirescu 16. ajtó 2. 1193

Allast keres

Házvezetőnői állást keres szerény ír. vagy írónőnél. Str. Soarelui 4. Knerim Zsuzsa. 1202

Házmeisteri állást keres középkorú házaspár éves bizonyítvánnyal. IV., Str. Sturdza 36. Gönczy. 1204

Házmeisteri állást keres. középkorú gyermektelen, etnikai román házaspár, csak bérpalotában. A férfi hadmentes, mechanikus és központi fűtéshez ért. Éves bizonyítvánnyal rendelkezik. Címeket „Megbízható” jellegére a kiadóba kér. 1224

Pansióba, sanatóriumba, fürdőhelyre, nyerskoszt, növény- és gyümölcsnedvek, különféle diéták, vegetáriánus koszt készítésére vállalkozom. Nagy gyakorlattal rendelkezem. Ajánlatok Kersch Timisoara V., Str. Anrodul Movila 21. 1227

Alkalmazás

Fiatal cukrászegéd felvétetik, Mann cukrász II., Str. 3. August 22. 1201

Gyermektelen házaspár szép 1 szobás kerti lakást kap ingyen a házi teendők ellátásáért. II., Str. Irlanda 7. Petőfi-csárda előtt. 1199

Keresek megbízható kisasszonyt, vagy jobb leányt gyermek mellé. Jelentkezni délután Bulev. Caroli 55. ajtó 6. 1214

Megbízható középkorú bejárónő kerestetik reggel 7-től-16 óráig. Jelentkezni: Pogányné III., Str. Wilhelm Mühle 34. Közéiben lakók előnyben. 1231

Mindenes jó bizonyítvánnyal aug. 1-re felvétetik. III., Bulev. Carol 37. 1237

Intelligens fiatalabb nőt, aki betegápoláshoz is ért, állandóbb jellegű alkalmaztatásra keresünk, Temesvárra úri nőház. Sürgős jelentkezés Sugár Mihály dr. orvosnál III., Str. Metropolitan Metianu 6. délelőtt 10 órakor. 1230

Lakás

Modern 3 szobás lakás, kerthasználattal augusztus 1-re kiadó. III., Str. Iris 1. Bővebbet Lonovics uca 6. II. em. 1203

Délifekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten november 1-re kiadó. I., Bulevardul I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 1155

Kétszobás, fürdőszobás, konvhás modern lakás pincével kiadó. IV., Str. Vlahuta 13. 1239

Kiadó egyszobás komplett modern lakás, új villában III. kerületben Piata Mărzescu 2. Szemben a Rapid-pályával. Str. Clujtől Russu. 1238

Kiadó egy kis szoba, a nő fizetés ellenében házi munkát vállalhat. III., Str. Iris 25. 1234

Modern kétszobás lakás azonnalra, vagy november 1-re kerestetik. Telefon 13-16. 1226

Keresek november 1-re modern családi házat, vagy kertes lakást 3-4 szobával, hallal Erzsébetvárosban, vagy közel a Belvároshoz. Cím a kiadóban „Pontos fizető” jellegére. 1232

Modern komplett egyszobás szuterén lakás kiadó. I., Str. Petre Carp. Erdéklődni Mikó Frida, Dauerbach-palota. 1229

Kétszobás, modern földszinti villalaks, déli fekvésű, kerthasználattal I. kerület központjában november 1-re kiadó. Erdéklődések „Állandó lakó” jellegére a kiadóba kéretnek. 1233

Adás-vétel

1 pár tisztí csizma 42-es eladó. II., Str. Stefan cel Mare 4. I. em. 1. Holzer. 1210

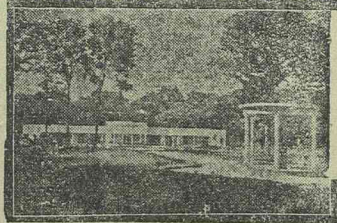
FIGYELEM!

Fontos, hogy címetet tudja, mert főleglegessé vált holmiját u. m. hálószoba, madracok, könyvek, szőnyegek, férfiruhák, ezüst dolgok, varrógép, toll, konyhaedények, porcellánokat és más egyebet megveszek a legmagasabb napi áron.

RICHTER

IV. Budai Deleanu 7 ajtó 4
Levelezőlap, vagy személyes hívásra azonnal jövök.

BÁILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.
Szezon: május 1-től október 15-ig

Világmarkás Bösendorfer zongora, rövid, fekete, keresztúros, úgyszintén egy új pianino, repetíciós szerkezeti, keresztúros sürgösen eladó. I., Str. Turin 6. Telefon: 38-13. 1236

Könnnyű 4 kerekű kézikocsi megvételre kerestetik. Krayer III., Piata Lahovary 5. 1223

Világos hálószoba, íróasztal, Wertheim-kassza, madrac, ottoman, ruhaszekrény, szalngarnitúra olcsón eladó. IV., Fröbl uca 36. ajtó 25. 1220

Sötét, kombinált szobabútor sürgösen eladó. II., Piata Traian 7. I. em. 9 ajtó. 1241

Üzlet

Aradon egy főuccai elsőosztályú cukrászda és fagyalt-szalón, komplett berendezésével és gépeivel eladó. Erdéklődők forduljanak alant címhez: Arad, Str. Consistorului 9. etaj III. E. Kallós.

Különfele

Bérbe kerestetik szeptember 1-re lehetőleg Mehalában, alapincézett 3 szobás ház, istálló, udvar és kerttel. Későbbi vétel lehetséges. Írásbeli ajánlatok „T. A.” jellegére a kiadóba. 1240

Bordó táska, Potocean Viorica névre szóló személyazonossági igazolvánnyal, kulcsokkal elveszett. Megtalálójára 500 le ellenében adja le Str. Milana 14. földszint 2. 1235

Búziás-fürdő, Románia Nauheimja. A búziási fürdő gyöngye „Pensiunea Villa Margot” Str. I. Duca 15., ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágyó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olcsó árak. Kérjen Prospektust Pensiunea Villa Margot Buzia-bai Str. I. Duca 15. 1002

Hirdessen
a Déli Hírlap-ban